

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा (५) तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को
नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको

(स्वतः प्रकाशन)

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

तेस्रो त्रैमासिक (माघ- चैत्र) को मन्त्रालयसम्बद्ध अद्यावधिक सूचना विवरण

नेपाल सरकार

उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय

सिंहदरवार, काठमाण्डौ

✉ info@moics.gov.np

☎ [014211455](tel:014211455)

बैशाख २०८२

विषयसूची

१. मन्त्रालयको पृष्ठभूमि.....	१
२. मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार	१
३. मन्त्रालयमा कार्यरत कर्मचारी संख्या.....	४
४. महाशाखा तथा शाखाहरूको कार्यविवरण	५
प्रशासन तथा संस्थान महाशाखाको कार्यविवरण:	५
योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन महाशाखाको कार्यविवरण:.....	१०
आपूर्ति व्यवस्था तथा उपभोक्ता हित संरक्षण महाशाखाको कार्य विवरण	१७
द्विपक्षीय तथा क्षेत्रीय व्यापार महाशाखाको कार्य विवरण.....	२०
बहुपक्षीय व्यापार तथा व्यापार सहायता महाशाखाको कार्य विवरण.....	२७
औद्योगिक पूर्वाधार तथा वातावरण महाशाखाको कार्य विवरण	३४
औद्योगिक तथा लगानी प्रवर्द्धन महाशाखाका कार्यहरू:.....	३८
५. मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने सेवा.....	४२
६. सेवा प्रदान गर्ने जिम्मेवारी.....	४२
७. निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी.....	४६
८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:	४६
९. सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कामको विवरण.....	४७
१०. सूचना अधिकारी, प्रवक्ता, सहायक प्रवक्ता, गुनासो सुन्ने अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद	५१
११. आम्दानी खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण:	५२
१२. ऐन, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिकाको अद्यावधिक सूची:.....	५३

१. मन्त्रालयको पृष्ठभूमि

नेपाल सरकार (कार्यविभाजन) नियमावली, औद्योगिक नीति, वाणिज्य नीति, नेपाल व्यापार एकीकृत रणनीति, आवधिक योजनाहरू लगायत उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षणसँग सम्बद्ध ऐन तथा नियमावलीले निर्दिष्ट गरे बमोजिम उद्योग, वाणिज्य र आपूर्ति क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा यस मन्त्रालय संलग्न रहँदै आएको छ। मन्त्रालयले उद्योग, वाणिज्य र आपूर्ति क्षेत्रसँग सम्बद्ध आवश्यक नीति तथा कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गर्ने, तर्जुमा गरिएका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्ने, सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी पृष्ठपोषण गर्ने लगायतका कार्य गर्दै आएको छ। मन्त्रालय औद्योगिक वातावरण सिर्जना, लगानी प्रवर्द्धन, आन्तरिक तथा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारको प्रवर्द्धन, सहजीकरण र नियमन, औद्योगिक सम्पत्तिको संरक्षण, औद्योगिक पूर्वाधारको व्यवस्था जस्ता मुख्य कार्यमा संलग्न रहँदै आएको छ।

२. मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपाल सरकार कार्यविभाजन नियमावली २०७४ बमोजिम यस मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र देहाय बमोजिम रहेको छ।

- औद्योगिक नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन ;
- औद्योगिक कोरिडोर, औद्योगिक पार्क वा ग्राम र निर्यात प्रशोधन केन्द्र ;
- औद्योगिक क्षेत्र र विशेष आर्थिक क्षेत्रसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन ;
- वैदेशिक लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना कार्यान्वयन र नियमन
- उद्योग, औद्योगिक व्यवसाय र कम्पनीसम्बन्धी;
- उद्योग तथा खनिजसम्बन्धी पूर्वाधार नीति, कानून, मापदण्ड, समन्वय र नियमन;
- सुरक्षा संवेदनशील उद्योग दर्ता, संचालन अनुमति, खारेजी र नियमन ;
- औद्योगिक प्रविधि विकास र हस्तान्तरण;
- अन्तराष्ट्रिय औद्योगिक संघ संस्थासंग सम्पर्क र समन्वय ;
- केन्द्रिय कारागार कारखाना ;
- करार, साझेदारी र ऐजेन्सी सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन;

- रुग्ण उद्योग तथा दामासाहीमा परेका उद्योग वा व्यवसायिक फर्म व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन;
- पेटेन्ट, डिजाइन, ट्रेडमार्क, भौगोलिक संकेत (जोग्राफिकल इन्डिकेसन) औद्योगिक बौद्धिक सम्पत्तिको नीति, कानून, मापदण्ड कार्यान्वयन र प्रवर्द्धन एवं सो सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थासंग सम्पर्क र समन्वय ;
- नापतौल तथा गुणस्तर सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन एवं सो सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय निकायसंग सम्पर्क र समन्वय;
- बस्तु, सेवा, प्रक्रिया र प्रणालीका राष्ट्रिय गुणस्तर निर्धारण, प्रत्यायन (एक्रिडिटेशन) र प्रत्यायन बोर्ड;
- खानी तथा खनिजसम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन;
- रेडियोधर्मी पदार्थ, पेटोलियम पदार्थ, प्राकृतिक ग्यास र बहुमुल्य पदार्थ तथा ठुला खानी तथा खनिज पदार्थ सम्बन्धी सर्वेक्षण, अन्वेषण र उत्खनन, दर्ता, अनुमति र नियमन;
- भौगर्भिक अध्ययन तथा अनुसन्धान र नक्सा ;
- खानी तथा खनिजजन्य बस्तुहरुको लगत संकलन तथा अभिलेखन र अनुसन्धान एवं उत्खननसम्बन्धी राष्ट्रिय प्रयोगशालाको स्थापना र संचालन;
- भूकम्पिय अध्ययन एवं अनुसन्धान, भूकम्प निगरानी, भूकम्प मापन केन्द्रहरुको संचालन ;
- अन्तराष्ट्रिय व्यापारसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड , योजना , कार्यान्वयन र नियमन;
- द्विपक्षीय र अन्तराष्ट्रिय व्यापार तथा पारवहन तथा सोसम्बन्धी द्विपक्षीय, क्षेत्रीय, उपक्षेत्रीय र बहुपक्षीय वार्ता , सन्धी सम्झौता, कायान्वयन र नियमन
- राष्ट्रिय, द्विपक्षीय तथा अन्तराष्ट्रिय व्यापार सहजीकरणसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन;
- विश्व व्यापार संगठन लगायत बहुपक्षीय व्यापार सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय व्यापारसंगको सम्पर्क, समन्वय, वार्ता, सम्झौताको कायान्वयन र अनुगमन ;
- साफ्टा, बिमस्टेक लगायत क्षेत्रीय र उपक्षेत्रीय व्यापार तथा स्वतन्त्र व्यापार क्षेत्रसम्बन्धी संस्थासंगको सम्पर्क, समन्वय, वार्ता , सम्झौता, कायान्वयन र अनुगमन;
- राष्ट्रिय, द्विपक्षीय तथा अन्तराष्ट्रिय व्यापारिक कारोवारको व्यवस्थापन र नियमन ;
- निकासी प्रवर्द्धन, पैठारी व्यवस्थापन र नियमन ;
- राष्ट्रिय, द्विपक्षीय तथा अन्तराष्ट्रिय व्यापार सम्बन्धी तथ्यांक, अध्ययन, अनुसन्धान र सर्वेक्षण;

- राष्ट्रिय, द्विपक्षीय तथा अन्तराष्ट्रिय ब्यापार मेला तथा प्रदर्शनीको संचालन र सहभागिता ;
- ब्यापारका लागि सहयोग (एड फर ट्रेड) ;
- अन्तराष्ट्रिय ब्यापारका सन्दर्भमा विदेशस्थित नियोगसंग समन्वय ;
- वाणिज्यदुत ;
- अन्तरप्रादेशिक ब्यापारसम्बन्धी नीति, कानून, सहजीकरण र नियमन ;
- पारवहन, अन्तराष्ट्रिय परिवहन व्यवस्था, बहुविधिक (मल्टिमोडल) ढुवानीसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन;
- सुख्खा बन्दरगाह, अन्तराष्ट्रिय कन्टेनर प्रेट स्टेसन, क्लियरिङ्ग/ अन्डरटेकिङ्ग सेवा, कार्गो गोदामसम्बन्धी नीति तथा संचालन ;
- अन्तराष्ट्रिय ब्यापारसम्बन्धी फर्म तथा संस्थाहरुको नियमन ;
- राष्ट्रिय, द्विपक्षीय तथा अन्तराष्ट्रिय ब्यापार सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधारहरुको विकास, विस्तार र संचालन ;
- उपभोग्य तथा अत्यावश्यक वस्तु र सेवाको आपूर्ति, वितरण, मुल्य नियन्त्रण ,गुणस्तर र अनुगमनसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन;
- उपभोक्ता हक संरक्षण तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन ;
- अत्यावश्यक वस्तुहरुको राष्ट्रिय मौजदात (बफरस्टक) सार्वजनिक गोदाम तथा राष्ट्रियस्तरमा अत्यावश्यक वस्तु र सेवाको सूचना संकलन, विश्लेषण, प्रक्षेपण र आपूर्ति व्यवस्था ;
- पेट्रोलियम पदार्थको पैठारी, प्रशोधन, भण्डारण ,गुणस्तर निर्धारण, मुल्य निधारण, आपूर्ति , पूर्वाधार विकास र नियमन ;
- आन्तरिक बजार व्यवस्थापन तथा प्रतिस्पर्धा प्रवर्द्धन र सिन्डिकेट तथा कार्टेलिड नियन्त्रण सम्बन्धी नीति, कानून र नियमन;
- मन्त्रालय सम्बन्धी सार्वजनिक संस्थान, प्राधिकरण, समिति, प्रतिष्ठान, कम्पनी आदीको संचालन र नियमन ;
- मन्त्रालयको विषयक्षेत्रसंग सम्बन्धित सेवा, समुह र उपसमूहको संचालन ।

३. मन्त्रालयमा कार्यरत कमर्चारी संख्या

क्र.सं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति
१	सचिव	विशिष्ट	प्रशासन	-	३	२
२	सहसचिव	रा.प. प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	७	७
३	उपसचिव	रा. प. द्वितीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१९	१९
४	उपसचिव (कानून)	रा. प. द्वितीय	न्याय	कानून	१	१
५	उपसचिव (तथ्याङ्क)	रा. प. द्वितीय	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	१	१
६	उपसचिव (लेखा)	रा. प. द्वितीय	प्रशासन	लेखा	१	१
७	सिनियर डिभिजनल ईन्जिनियर	रा. प. द्वितीय	ईन्जिनियरीङ्ग	केमिकल इन्जिनियरिङ्ग	१	१
८	सिनियर डिभिजनल ईन्जिनियर	रा. प. द्वितीय	ईन्जिनियरीङ्ग	मेकानिकल ईन्जिनियरिङ्ग	१	१
९	कम्प्युटर ईन्जिनियर	रा.प. तृतीय	बिबिध	-	१	१
१०	कानून अधिकृत	रा.प. तृतीय	न्याय	कानून	१	१
११	तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प. तृतीय	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	१	०
१२	पुस्तकालय अधिकृत	रा.प. तृतीय	शिक्षा	पुस्तकालय विज्ञान	१	१
१३	इन्जिनियर	रा.प. तृतीय	ईन्जिनियरीङ्ग	सिभिल	१	१

१४	मेकानिकल ईन्जिनियर	रा.प. तृतीय	ईन्जिनियरीङ्ग	मेकानिकल ईन्जिनियरिङ्ग	१	१
१५	लेखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	लेखा	२	२
१६	वातावरण निरीक्षक	रा.प. तृतीय	बन	-	१	१
१७	शाखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३३	३३
१८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं. प्रथम	विविध	-	१३	१२
१९	नायब सुब्बा	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२३	२३
२०	लेखापाल	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन	लेखा	२	२
२१	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२४	२४
२२	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहिन	ईन्जिनियरीङ्ग	मेकानिकल ईन्जिनियरिङ्ग	१४	१३
	कूल				१५२	

४. महाशाखा तथा शाखाहरूको कार्यविवरण

प्रशासन तथा संस्थान महाशाखाको कार्यविवरण:

- मन्त्रालयको सामान्य प्रशासन सम्बन्धी कार्यहरू,
- सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारी रुग्ण उद्योगको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठान सम्बन्धी विषयहरूको नीति नियम तर्जुमा, नियमन, अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,

- आन्तरिक व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू, ६. मन्त्रालय र मातहत निकायको चल अचल सम्पत्तिको अभिलेख, व्यवस्थापन र संरक्षण सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र मातहत निकायको कार्य सम्पादन व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूसँग सम्बन्धित प्रशासनिक कार्य सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र मातहत निकायमा कार्यरत कर्मचारीको मानव संसाधन विकास (Human Resources Development) सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरूको भौतिक साधनहरूको अनुगमन, निरीक्षण सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्वदेश तथा विदेशमा संचालन हुने विभिन्न तालिम, गोष्ठी, अध्ययन, अध्ययन भ्रमण, सभा सम्मेलनमा कर्मचारी मनोनयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- कर्मचारीहरूको सरुवा, बढुवा, अवकाश, पदपूर्ति, दरबन्दी स्वीकीर्ती सम्बन्धी कार्यहरू,
- सुशासन तथा नागरिक वडापत्र बमोजिम कार्य भए नभएको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभाग तथा कार्यालयको जनशक्ति विकास र कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी कार्यहरू,
- निजमती सेवा ऐन बमोजिम मन्त्रालयले संचालन गर्न तोकिएका विभिन्न सेवा समूह सम्बन्धी पदहरूको कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी कार्यहरू,
- संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन, महालेखा परीक्षकको विभाग, महालेखा नियन्त्रकको कार्यालसँग समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- सचिवबाट प्रत्यायोजन भएका अन्य कार्यहरू।

(क) आर्थिक प्रशासन शाखाको कार्यविवरण:

- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमानित (साधारण) बजेट बनाई पेश गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विनियोजित बजेट अर्थ मन्त्रालयबाट खर्च गर्ने अख्तियारी प्राप्त भएपछि अन्तर्गतका विभाग/आयोजना/कार्यालयहरूमा अख्तियारी पठाउने र सो को अभिलेख सम्बन्धी कार्यहरू,
- अख्तियारी प्राप्त भए पछि विनियोजन बजेट निकासमा माग गरी खर्च सहितको अभिलेख राखी आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,

- लेखापरीक्षणबाट बेरुजु देखिन आएमा सो को अभिलेख गरी फछ्यौट गर्ने गराउने र तत्सम्बन्धी प्रगति विवरण सम्बन्धित निकायमा पठाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- राजस्व तथा धरौटी वापत प्राप्त हुन आउने रकमको अभिलेख राख्ने, लेखापरीक्षण गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय तथा अन्तर्गतको केन्द्रीय लेखा तयार गरी सोको विवरण सम्बन्धित निकायमा पठाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- महालेखा परीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लिखित व्यहोराहरूको जवाफ संकलन तथा अध्ययन गरी सार्वजनिक लेखा समितिबाट माग भएका बखत पठाउने व्यवस्था गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयमा प्राप्त हुन आउने आर्थिक प्रशासनसँग सम्बन्धित सरकारी नीति तथा आर्थिक अनुशासन सम्बन्धी विभिन्न निर्देशनहरू पालना गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- कुनै बजेट उपशीर्षकमा रकम थपघट गर्नु परेमा रकमान्तर सम्बन्धी अर्थ मन्त्रालयबाट निकासा भए बमोजिम गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आर्थिक विषयमा मन्त्रालयका सचिव र महाशाखा प्रमुखबाट राय माग भएमा राय दिने सम्बन्धी कार्यहरू,
- सम्बन्धित ऐन, नियमले तोकेका अन्य कार्यहरू।

(ख) कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा

- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रको विषयमा कानूनी राय दिने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विभिन्न अदालतहरूबाट भएका मन्त्रालयसँग सम्बन्धित फैसला आदेशहरूको कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित ऐन, नियम, निर्देशिकाको कानूनी मस्यौदा तर्जुमा गर्न सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित कानूनहरूको समीक्षा र विश्लेषण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताको मस्यौदाको कानूनी सम्पादन कार्यहरू लगायत सो मा राय तथा परामर्श दिने सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- SAARC, BIMSTEC लगायतका संस्था/निकायसँग कानूनी विषयमा समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,

- मन्त्रालयले अन्तर्राष्ट्रिय वा अन्तर सरकारी सँगठनको सदस्यता लिँदा र अन्य बहुपक्षीय सन्धिहरूमा नेपाल पक्ष बन्ने सम्बन्धमा अपनाउनु पर्ने कार्य प्रकृया, कानून तथा अन्य उपाय सम्बन्धी विषयमा कानूनी राय परामर्श प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- द्विपक्षीय, क्षेत्रिय तथा बहुपक्षीय व्यापार एवम् पारवहन सम्बन्धी सम्पन्न हुने सन्धि-सम्झौताहरूमा कानूनी राय, परामर्श प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय पक्ष वा विपक्ष भएको मुद्दाका फिवाद, प्रतिउत्तर, लिखित जवाफ लगायतका कागजातहरू तयार गरी म्याद भित्र सम्बन्धित अदालतमा पेश गर्ने र सो को प्रतिरक्षाको व्यवस्था मिलाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयबाट तयार भएका दस्तावेजहरूको कानूनी सम्पादन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय मातहत रहेका निकायमा कार्यरत कानूनी जनशक्तिको क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय अन्तर्गतको समिति, कम्पनी लगायतका निकायहरूले तयार गरेको ऐन, नियम, विनियमावलीहरूको नयाँ मस्यौदा, संशोधन तथा परिमार्जन सम्बन्धी मस्यौदामा राय, परामर्श प्रदान गर्ने र पुनरावलोकन गर्न सहयोग गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित मानव अधिकारको विषयमा मन्त्रालयको सम्पर्क व्यक्तिको रूपमा कार्य गर्ने,
- प्रचलित कानूनबाट प्रदत्त अन्य कार्यहरू।

(ग) प्रशासन शाखाको कार्य विवरणः

- मन्त्रालयको जिन्सी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- खरिद सम्बन्धी कार्यहरू,
- अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रबाट आउने र मन्त्रालयमा प्राप्त हुने उजुरीहरूको कार्यान्वयन र व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयको बाहिरी परिसर र आन्तरिक सरसफाई सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयको आन्तरिक सुरक्षा व्यवस्था सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयभित्र कर्मचारीहरूको आन्तरिक पदस्थापन र जिम्मेवारी सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय भवन, सवारी साधन र जिन्सी सामानको मर्मत सम्भार गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- सवारी साधनको परिचालन र व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,

- मन्त्रालयको सामान्य प्रशासन सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूसँग सम्बन्धित प्रशासनिक कार्य सम्बन्धी कार्यहरू,
- मानव स्रोत विकास (Human Resources Development) सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरूको भौतिक साधनहरूको अनुगमन, निरीक्षण सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्वदेश तथा विदेशमा संचालन हुने विभिन्न तालिम, गोष्ठी, अध्ययन, अध्ययन भ्रमण, सभा सम्मेलनमा कर्मचारी मनोनयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- कर्मचारीहरूको सरुवा, बढुवा, अवकास, पदपूर्ति, कार्य सम्पादन मुल्याङ्कन, दरबन्दी स्वीकृति सम्बन्धी कार्यहरू,
- सुशासन तथा नागरिक वडापत्र बमोजिम कार्य भए नभएको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभाग तथा कार्यालयको जनशक्ति विकास र कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी कार्यहरू,
- निजामती सेवा ऐन बमोजिम मन्त्रालयले संचालन गर्न तोकिएका विभिन्न सेवा समूह सम्बन्धी पदहरूको कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी कार्यहरू।

(घ) सरकारी उद्योग तथा संस्थान शाखाको कार्यविवरण:

- मन्त्रालय अन्तर्गतका सबै उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानको सम्पर्क शाखाको रूपमा कामकाज गर्ने,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठान सम्बन्धी विषयहरूको नीति नियम तर्जुमा, निर्देशन, नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानमा अध्यक्ष, महाप्रबन्धकको नियुक्तीको मापदण्ड बनाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानमा अध्यक्ष, महाप्रबन्धक र संचालकहरूको नियुक्ती प्रक्रिया अगाडी बढाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानहरूको सञ्चालनको सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,

- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानहरूको Corporate Governance को प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानबाट भएका कार्यको नियमन, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानबाट भएका निर्णयको अभिलेख तथा निर्णयहरू नियम सम्मत भए नभएको सम्बन्धमा जाँचबुझ सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानको वित्तीय स्वास्थ्य (Fiscal Health) को लेखाजोखा र अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानको वित्तीय सुशासन (Fiscal Governance) को लेखाजोखा र अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग र संस्थानहरूको ऋणको नियमन, अनुगमन तथा लेखा जोखा सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानको विनिवेश लगायत पुनःसंरचना सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानको अचल सम्पत्तिहरूको अभिलेख सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा सञ्चालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठानसँग सम्बन्धित अन्य कार्यहरू।

योजना, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन महाशाखाको कार्यविवरण:

- मन्त्रालय र मातहत निकायहरूको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित क्षेत्रगत नीति तर्जुमा तथा संशोधन र परिमार्जनसम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित सूचना तथा तथ्यांक संकलन, प्रशोधन तथा विश्लेषणसम्बन्धी कार्यहरू,
- निर्यात प्रवर्द्धन सम्बन्धी योजना, नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन, निरीक्षण र मूल्यांकन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने, गराउने,

- मन्त्रालयबाट सञ्चालित आयोजनाहरूको सम्पर्क, अनुगमन तथा समन्वयसम्बन्धी कार्यहरू,
- नतिजामूलक अनुगमन तथा मूल्यांकन (Result-based Monitoring and Evaluation) सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगहरूको Feasibility, Pre-feasibility सम्बन्धी कार्य,
- मन्त्रालय र मातहत निकायको अनुगमन सूचक निर्धारण र कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्य,
- प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्य,
- मन्त्रालय र मातहतबाट सञ्चालन हुने क्षेत्रगत सफ्टवेयरको गणुस्तर निर्धारण सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयबाट भए गरेका कार्यका बारेमा मिडियाबाट प्रकाशित सूचनाको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य,
- सूचना प्रविधि सम्बन्धी कार्यहरू,
- तथ्यांक विश्लेषण सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यवस्थापन सूचना प्रणाली सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित परियोजना बैंक निर्माण सम्बन्धी कार्य,
- मासिक, त्रैमासिक, चौमासिक, अर्धवार्षिक तथा वार्षिक लगायतका प्रगति विवरण प्रकाशन सम्बन्धी कार्यहरू।

(क) अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखाको कार्य विवरण:

- मन्त्रालय र मातहत निकायहरूबाट सञ्चालित आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको नियमित तथा नतिजामूलक अनुगमनका लागि सूचकसहितको अनुगमन कार्य योजना तयार गरी नियमित अनुगमन गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र मातहत निकायहरूबाट नियमित रूपमा मासिक, चौमासिक, वार्षिक र आवश्यकानुसार आवधिक प्रगति विवरण प्राप्त गर्ने र प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सम्बन्धित निकायमा पठाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र मातहत निकायहरूबाट सञ्चालित आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको निर्धारित लागत, समय, गुणस्तर तथा परिमाण अनुसार काम भए नभएको सम्बन्धमा निरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त सूचनाको आधारमा अध्ययन, विश्लेषण गर्न, गराउनका लागि समीक्षा बैठक आयोजना गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,

- मन्त्रालय र मातहत निकायहरूबाट सञ्चालित आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरूको समाधानका लागि आवश्यक सहयोग, समन्वय तथा पहल गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मातहतका निकायहरूबाट प्राप्त कार्य सम्पादनमा देखिएका समस्या समाधानार्थ आवश्यक कारवाही गर्ने, सम्बन्धित पदाधिकारीबाट हुने निर्देशनको कार्यान्वयन गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरूबाट सम्पादित कार्यहरूको मासिक प्रगति विवरण नियमित रूपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सम्बन्धित निकायमा पठाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयबाट प्राप्त निर्देशन बमोजिमका कार्यहरूको नियमित अनुगमन गरी आवधिक प्रगति विवरण तयार गरी तोकिएको समयमा पठाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यवस्थापिका संसद् तथा सम्बन्धित संसदीय समितिबाट प्राप्त निर्देशन बमोजिमका कार्यहरू गर्ने, गराउने तथा तोकिएको समयमा प्रगति विवरण पठाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति क्षेत्रसँग सम्बन्धित नीतिगत विषय, सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट वक्तव्यमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमको समीक्षा गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विशेष आर्थिक क्षेत्रसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, नियमन, सहजीकरण र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक क्षेत्रको प्रभाव मुल्यांकन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अन्य तोकिएका कार्यहरू।

(ख) अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क शाखा:

- मन्त्रालय र मातहत निकायहरूको योजना, कार्यक्रम तथा बजेट निर्माण र अनुगमन तथा मूल्यांकनको लागि आवश्यक तथ्यांक एवं सूचना सङ्कलन तथा प्रशोधन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र मातहत निकायमा रहेका सूचना तथा तथ्यांक संकलन, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रकाशन एवं भण्डारण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अन्तर मन्त्रालय सूचना तथा तथ्यांक आदान प्रदान र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक वस्तुहरू तथा निर्यातयोग्य वस्तुहरूको तथ्यांक संकलन, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रकाशन एवं भण्डारण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित नीतिगत तथा आवश्यक अन्य छलफलका लागि समय समयमा अनुरोध भै आए बमोजिम सूचना तथा तथ्यांक विश्लेषण सम्बन्धी कार्यहरू,

- उद्योग तथा व्यापारसँग सम्बन्धित सूचना तथा तथ्यांकको संकलन, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रकाशन एवं भण्डारणका लागि data-base तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयबाट भए गरेका कार्यको प्रेस विज्ञप्ति प्रकाशन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू, 8. मन्त्रालयबाट प्रकाशन गर्नु पर्ने दस्तावेजको प्रकाशन सम्बन्धी कार्यहरू, 9. अर्थ मन्त्रालयबाट जारी हुने आर्थिक सर्वेक्षणका लागि मन्त्रालयसँग सम्बन्धित तथ्यांक संकलन सम्बन्धी कार्यहरू सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापारको लागि आवश्यक पर्ने सूचना तथा तथ्यांकहरू सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापारको लागि आवश्यक पर्ने सूचना तथा तथ्यांकहरू प्रशोधन तथा विश्लेषण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मुलुकको वैदेशिक व्यापारको देशगत तथा वस्तुगत तथ्यांक राख्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विभिन्न निकाय तथा मुलकहरूसँग हुने व्यापार सम्झौता वार्ताका लागि आवश्यक तथ्यांक तथा सूचनाहरू उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार सम्बद्ध नीति विश्लेषणका लागि आवश्यक सूचना तथा तथ्यांक उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार सम्बद्ध सूचना तथा तथ्यांक एवं ब्रोसियर तथा जर्नलहरूको प्रकाशन गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य तथा व्यापार सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धानका लागि आवश्यक सूचना तथा तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण र प्रकाशन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य तथा व्यापार सम्बन्धी विषयमा अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सम्बन्धी विषयमा सर्वेक्षण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार सम्बन्धी विषयमा भएका अध्ययन अनुसन्धानहरूको संकलन गरी प्रकाशन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अध्ययन अनुसन्धानका प्रतिवेदनहरू कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना तयार पार्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- निर्यात क्षेत्रको विकासका लागि अध्ययन अनुसन्धान गरी वस्तुगत सुझाव दिने सम्बन्धी कार्यहरू,
- द्विपक्षीय, क्षेत्रीय तथा बहुपक्षीय व्यापार वार्ताका लागि आवश्यक तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,

- व्यापार नीति र रणनीतिलाई तथ्यमा आधारित बनाउन आवश्यक अनुसन्धान र तथ्यांक सम्बन्धी कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापारसँग सम्बन्धित संयुक्त राष्ट्र संघ, विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार केन्द्र लगायतका संस्थाबाट प्रकाशित सूचना/तथ्यांक मन्त्रालयलाई उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू।

(ग) योजना तथा बजेट व्यवस्थापन शाखाको कार्य विवरण:

- योजनाबद्ध विकासका सम्बन्धमा राष्ट्रिय योजना आयोगले प्रतिपादन गरेको सिद्धान्त, नीति, कार्यक्रम आदिको कार्यान्वयन गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित क्षेत्रगत विकास कार्यक्रमको आवधिक र वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा गरी पेश गर्न अन्तर्गतका विभाग, संस्थान, समिति तथा आयोजनाहरूलाई मार्ग निर्देशन दिने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मातहत निकायहरूबाट वार्षिक योजना, कार्यक्रम एवम् बजेटको पूर्वानुमान सम्बन्धी विवरण संकलन गरी मुल्यांकन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय योजना आयोग, अर्थ मन्त्रालय र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगसँग सम्पर्क र समन्वय गरी वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्ने, आवश्यकतानुसार छलफल गरी स्वीकृत गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मातहत निकायहरू बीच योजना, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा र कार्यान्वयनमा समन्वय गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आर्थिक प्रशासन शाखासँग समन्वय गरी वार्षिक कार्यक्रम एवम् बजेटको बाँडफाँड गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- कार्यक्रम तथा आयोजना सम्बन्धमा समय समयमा प्राप्त निर्देशनहरूको कार्यान्वयन र अन्तर निकाय समन्वय गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक क्षेत्र र औद्योगिक ग्रामसम्बन्धी नीति, कानून, योजना, मापदण्ड निर्धारण, नियमन, सहजीकरण तथा समन्वयसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्रको भौतिक पूर्वाधारको मापदण्ड निर्धारण सम्बन्धी कार्यहरू,
- निर्यात प्रवर्द्धन सम्बन्धी प्रचलित नीति, योजना, रणनीति, बजेट, कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन र सुपरीवेक्षण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- Sustainable Development Goal को समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,

- अन्य तोकिएका कार्यहरू।

(घ) सूचना प्रविधि तथा तथ्याङ्क विश्लेषण शाखाको कार्य विवरण:

- मन्त्रालय र मातहत निकायहरूको योजना, कार्यक्रम तथा बजेट निर्माण र अनुगमन तथा मुल्यांकनको लागि आवश्यक तथ्यांक एवम् सूचना संकलन तथा प्रशोधन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र मातहत निकायमा रहेका सूचना तथा तथ्यांक संकलन, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रकाशन एवम् भण्डारण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अन्तर मन्त्रालय सूचना तथा तथ्यांक आदान प्रदान र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक वस्तुहरू तथा निर्यातयोग्य वस्तुहरूको तथ्यांक संकलन, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रकाशन एवम् भण्डारण सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित नीतिगत तथा आवश्यक अन्य छलफलका लागि समय समयमा अनुरोध भै आए बमोजिम सूचना तथा तथ्यांक विश्लेषण सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योग तथा व्यापारसँग सम्बन्धित सूचना तथा तथ्यांकको संकलन, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रकाशन एवम् भण्डारणका लागि Database तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयबाट भए गरेका कार्यको प्रेस विज्ञप्ति प्रकाशन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयबाट प्रकाशन गर्नुपर्ने दस्तावेजको प्रकाशन सम्बन्धी कार्यहरू,
- अर्थ मन्त्रालयबाट जारी हुने आर्थिक सर्भेक्षणका लागि मन्त्रालयसँग सम्बन्धित तथ्यांक संकलन सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापारको लागि आवश्यक पर्ने सूचना तथा तथ्यांकहरू सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापारको लागि आवश्यक पर्ने सूचना तथा तथ्यांकहरू प्रशोधन तथा विश्लेषण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मुलुको वैदेशिक व्यापारको देशगत तथा वस्तुगत तथ्यांक राख्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विभिन्न निकाय तथा मुलुकहरूसँग हुने व्यापार सम्झौता, वार्ताका लागि आवश्यक तथ्यांक तथा सूचनाहरू उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार सम्बद्ध नीति विश्लेषणका लागि आवश्यक सूचना तथा तथ्यांक उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,

- व्यापार सम्बद्ध सूचना तथा तथ्यांक एवम् ब्रोसियर तथा जर्नलहरुको प्रकाशन गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरु,
- वाणिज्य तथा व्यापार सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धानका लागि आवश्यक सूचना तथा तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण र प्रकाशन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरु,
- वाणिज्य तथा व्यापार सम्बन्धी विषयमा अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने सम्बन्धी कार्यहरु,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सम्बन्धी विषयमा सर्वेक्षण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरु,
- व्यापार सम्बन्धी विषयमा भएका अध्ययन अनुसन्धानहरुको संकलन गरी प्रकाशन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरु,
- अध्ययन अनुसन्धानका प्रतिवेदनहरु कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना तयार पार्ने सम्बन्धी कार्यहरु,
- निर्यात क्षेत्रको विकासका लागि अध्ययन अनुसन्धान गरी वस्तुगत सुझाव दिने सम्बन्धी कार्यहरु,
- द्विपक्षीय, क्षेत्रीय तथा बहुपक्षीय व्यापार वार्ताका लागि आवश्यक तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरु,
- व्यापार नीति र रणनीतिलाई तथ्यमा आधारित बनाउन आवश्यक अनुसन्धान र तथ्यांक सम्बन्धी कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरु,
- व्यापारसँग सम्बन्धित संयुक्त राष्ट्र संघ, विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार केन्द्र लगायतका संस्थाबाट प्रकाशित सूचना/तथ्यांक मन्त्रालयलाई उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरु,
- सूचना प्रविधि सम्बन्धी कार्यहरु,
- व्यवस्थापन सूचना प्रणाली सम्बन्धी कार्यहरु,
- सूचना प्रविधिको सम्बन्धमा मन्त्रालयबाट अख्तियार गर्नुपर्ने सम्बन्धी कार्यहरु,
- मन्त्रालय र मातहतबाट सञ्चालन हुने क्षेत्रगत सफ्टवेयरको गुणस्तर निर्धारण तथा समन्वय सम्बन्धी कार्यहरु,
- मन्त्रालय भए गरेका कार्यका बारेमा मिडियाबाट प्रकाशित सूचनाको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरु,
- कार्यालयको वेभसाइट अद्यावधिक बनाई आवश्यक सूचना, सामग्री सहितको वेभसाइट व्यवस्थापन गर्ने,
- मन्त्रालयका सबै अभिलेख र सूचनाहरु कम्प्युटर प्रणालीमा आवद्ध गर्न आवश्यक नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमा गर्ने सम्बन्धी कार्यहरु,

- मन्त्रालयमा डिजिटल हाजिरी प्रणालीको विकास तथा संचालन सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयमा आवश्यक Software Design तथा जडान एवम् संचालन सम्बन्धी कार्यहरू।

आपूर्ति व्यवस्था तथा उपभोक्ता हित संरक्षण महाशाखाको कार्य विवरण

- उपभोग्य तथा अत्यावश्यक वस्तु र सेवाको आपूर्ति, वितरण, मूल्य नियन्त्रण, गुणस्तर र अनुगमन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता हक संरक्षण तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति, कानून मापदण्ड र नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- अत्यावश्यक वस्तुहरूको राष्ट्रिय मौज्दात (बफर स्टक), सार्वजनिक गोदाम, तथा राष्ट्रियस्तरमा अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाको सूचना संकलन, विश्लेषण, प्रक्षेपण र आपूर्ति व्यवस्था सम्बन्धी कार्यहरू,
- पेट्रोलियम पदार्थको पैठारी, प्रशोधन, भण्डारण, गुणस्तर निर्धारण, मूल्य निर्धारण, आपूर्ति, पूर्वाधार विकास र नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- आन्तरिक बजार व्यवस्थापन तथा प्रतिस्पर्धा प्रवर्द्धन र सिण्डिकेट तथा कार्टेलिङ्गको नियन्त्रण सम्बन्धी नीति, कानून र नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- आपूर्तिसँग सम्बन्धित सार्वजनिक संस्थानको संचालन र नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता हित संरक्षण विभाग सम्बन्धी कार्यको समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता हक संरक्षण सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति सम्बद्ध निजी संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी आपूर्ति व्यवस्था सहज तुल्याउने सम्बन्धी कार्यहरू।

(क) आपूर्ति नीति तथा नियमन शाखाको कार्य विवरण

- उपभोग्य तथा अत्यावश्यक वस्तु र सेवाको आपूर्ति, वितरण, मूल्य नियन्त्रण, गुणस्तर र अनुगमन सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड बनाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोग्य तथा अत्यावश्यक वस्तु र सेवाको नियमित आपूर्तिको नियमन र अनुगमन गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोग्य तथा अत्यावश्यक वस्तु र सेवाको आपूर्ति, वितरण, मूल्य तथा गुणस्तर सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आपूर्तिसँग सम्बन्धित सम्बन्धित सार्वजनिक संस्थानहरूको संचालन सम्बन्धी कार्यहरू,

- अन्तर्गतका सार्वजनिक संस्थानहरूको कार्य सञ्चालन सम्बन्धमा नियमित अनुगमनको व्यवस्था गरी आवश्यकतानुसार निर्देशन दिने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आपूर्ति सम्बन्धी सूचना संकलन तथा प्रकाशन सम्बन्धी कार्यहरू,
- आपूर्ति, वितरण, मूल्य नियन्त्रण र गुणस्तर सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्डको कार्यान्वयन र नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- आपूर्ति सम्बन्धी निजि तथा गैर सरकारी संस्थासँग सम्पर्क तथा समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- लक्षित समूह/व्यक्ति परिवारलाई सरल र सुपथ ढंगबाट अत्यावश्यक वस्तुहरू आपूर्ति गर्ने सम्भावनाको खोजी गर्ने सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अत्यावश्यक वस्तुहरूको राष्ट्रिय मौज्दात (बफर स्टक) अद्यावधिक गर्ने, गराउने तथा सार्वजनिक गोदामहरूको व्यवस्थापन गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- पेट्रोलियम पदार्थको पैठारी, प्रशोधन भण्डारण, गुणस्तर निर्धारण, मूल्य निर्धारण, आपूर्ति, पूर्वाधार विकास र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय स्तरमा अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाको आपूर्ति व्यवस्था मिलाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आपूर्ति तथा वितरण सम्बन्धमा सरकारी संस्थानहरू र अन्य सम्बन्धित निकायहरू जस्तै-मन्त्रालय, विभाग, आयोगहरूबीच समन्वय कायम गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आपूर्तिसँग सम्बन्धित विषयमा नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय तहमा समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू।

(ख) उपभोक्ता हित संरक्षण तथा समन्वय शाखाको कार्य विवरण

- उपभोक्ता हक संरक्षण तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति कानून र मापदण्ड बनाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता हक संरक्षण तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति कानून र मापदण्ड कार्यान्वयन तथा नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ताको हक अधिकार संरक्षण सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता हक संरक्षण तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी निजि तथा गैर सरकारी संस्थासँग सम्पर्क तथा समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता संस्थाहरूको परिचालन तथा नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,

- उपभोक्ता सचेतना अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता अदालत गठन तथा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यहरू,
- सर्वसाधारणको दैनिक जीवनयापनसँग सम्बन्धित अत्यावश्यक वस्तुहरूको सूचीलाई अद्यावधिक गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता हक संरक्षण तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी विषयमा प्रदेश र स्थानिय तहसँग समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता हित संरक्षण विभाग सम्बन्धी कार्यको समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- उपभोक्ता हक संरक्षण सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था सम्बन्धी कार्यहरू।

(ग) बजार अनुसन्धान तथा नियमन शाखाको कार्य विवरण

- आन्तरिक बजार व्यवस्थापन तथा प्रतिस्पर्धा प्रवर्द्धन र सिण्डीकेट तथा कार्टेलिङ्ग सम्बन्धी नीति योजना तथा कानून निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रियस्तरमा अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाको आपूर्ति सम्बन्धी सूचना संकलन, विश्लेषण र प्रक्षेपण गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आन्तरिक बजार व्यवस्थापन सम्बन्धी विषयमा अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- बजारमा विक्री वितरण हुने अत्यावश्यक वस्तुहरूको मूल्य (भारत तथा अन्तर्राष्ट्रिय बजार समेतको) संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अत्यावश्यक वस्तुहरूको उत्पादन लागत, बजार मूल्यका साथै आयातित वस्तुहरूको समेत मूल्य विश्लेषण सम्बन्धी कार्यहरू,
- आन्तरिक तथा बाह्य बजारको मूल्य अध्ययन तथा विश्लेषण गरी मूल्य प्रक्षेपण सम्बन्धी कार्यहरू,
- विभिन्न क्षेत्रमा रहेका अत्यावश्यक वस्तुहरूको मौज्दात विवरण संकलन गरी अद्यावधिक राख्न निर्देशन दिने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आन्तरिक उत्पादन, खपत हुने परिमाण र वितरण व्यवस्थापन सम्बन्धमा अद्यावधिक विवरण तयार गर्ने र सहज आपूर्तिको व्यवस्थापनको लागि उपयुक्त उपायको खोजी गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्ति (माग र आपूर्ति) प्रक्षेपण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अत्यावश्यक वस्तुको सञ्चय र सो को पूर्वाधार विकास सम्बन्धी कार्यहरू,

- निर्माण सामग्री, इन्धन लगायत अन्य अत्यावश्यक वस्तुहरूको मौज्दातको विवरण अद्यावधिक गरी राख्ने, राख्न लगाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आन्तरिक बजार व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रदेश र स्थानीय तहसँग समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू।

द्विपक्षीय तथा क्षेत्रीय व्यापार महाशाखाको कार्य विवरण

- द्विपक्षीय व्यापार र पारवहन सम्बन्धी वार्ता, सन्धि, सम्झौता र सोको कार्यान्वयन र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- साफ्टा, बिमस्टेक लगायत क्षेत्रीय, उप-क्षेत्रीय व्यापार तथा स्वतन्त्र व्यापार क्षेत्र सम्बन्धी संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय, वार्ता, सन्धि, सम्झौता र सोको कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- क्षेत्रीय व्यापार र पारवहन सम्बन्धी वार्ता, सन्धि, सम्झौता र सोको कार्यान्वयन र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय, द्विपक्षीय तथा क्षेत्रीय व्यापार सहजीकरण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्डको कार्यान्वयन र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय, द्विपक्षीय तथा क्षेत्रीय व्यापारिक कारोबारको व्यवस्थापन, कार्यान्वयन र नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार मेला, एक्सपो तथा प्रदर्शनीमा सहभागिता र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- द्विपक्षीय, क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सन्दर्भमा विदेशस्थित नेपाली कूटनीतिक नियोगहरूसँग समन्वय र सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- द्विपक्षीय, क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सन्दर्भमा नेपालस्थित विदेशी कूटनीतिक नियोगहरूसँग समन्वय र सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अन्तरप्रदेशिक व्यापार सम्बन्धी नीति, कानून, व्यापार सहजीकरण, कार्यान्वयन र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- पारवहन, अन्तर्राष्ट्रिय परिवहन व्यवस्था, वस्तुको बहबिधिक ढुवानी (Multimodal Transport) सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र योजना तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापारजन्य पूर्वाधारहरू सख्खा बन्दरगाह (ICD), एकीकृत जाँच चौकी (ICP), अन्तर्राष्ट्रिय कन्टेनर फ्रेट स्टेशन (CFS) को विकास, गोदाम निर्माण र गोदाम सेवा र कार्गो ढुवानी सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमन र मूल्यांकनको कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,

- वाणिज्य क्षेत्रका समिति तथा कम्पनीहरूको कार्य संचालन सम्बन्धमा नियमित अनगुमन, मुल्याङ्कनको व्यवस्था गरी आवश्यकतानुसार निर्देशन दिने सम्बन्धी कार्यहरू,
- निकासी पैठारी व्यवस्थित गर्ने नीतिगत निर्णय सम्बन्धी कार्यहरू,
- निर्यात प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति, रणनीतिको कार्यान्वयन तथा कार्यक्रम संचालन गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आयात निर्यातका प्रक्रियागत विषयको विश्लेषण र सुधार सम्बन्धी समन्वय गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- निर्यात प्रवर्द्धनको लागि स्थापित वस्तुगत संघ संस्था, समिति, संस्थासित सम्पर्क, समन्वय गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- पारवहन र व्यापार सहजीकरण सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाली दूतावास र अवैतनिक वाणिज्य दूतहरूलाई द्विपक्षीय व्यापार वृद्धि गर्न परिचालन तथा समन्वय गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू।

(क) क्षेत्रीय तथा अन्य द्विपक्षीय व्यापार तथा पारवहन शाखाको कार्य विवरण

- क्षेत्रीय व्यापार सम्बन्धी विषयहरूमा मन्त्रालयको सम्पर्क बिन्दु (Focal Point) सम्बन्धी कार्यहरू,
- क्षेत्रीय व्यापार सम्बन्धी संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्ने, समन्वय र सम्पर्क गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- SAFTA, SATIS, BIMSTEC लगायत क्षेत्रीय व्यापार सम्बन्धी वार्ता गर्ने, सम्झौता गर्ने, सम्झौता कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- SAARC/SAFTA तथा BIMSTEC जस्ता संस्थाको सदस्यको हैसियतले उक्त समूहमा हुने व्यापारसम्बन्धी गतिविधिमा संलग्नता, सम्पर्क र समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- South Asia Sub-Regional Economic Cooperation (SASEC) र BBIN सम्बन्धी कार्यहरू,
- क्षेत्रीय व्यापार अभिवृद्धिका लागि गैर-भन्सार अवरोध (Non-tariff Barriers) हटाउने/न्यूनीकरण गर्ने सम्बन्धमा पहल गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- Asia Pacific Trade Agreement (APTA) सम्बन्धी कार्यहरू,
- SAFTA, BIMSTEC, ASEAN, European Union लगायतका क्षेत्रीय व्यापार संरचनाका सचिवालयसितको सम्पर्क र समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,

- क्षेत्रीय व्यापार अभिवृद्धिका लागि समय समयमा आयोजना हुने बैठकहरूमा सहभागी भई नेपालको अवधारणा तथा दृष्टिकोण प्रस्तुत गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालको दौत्यसम्बन्ध कायम भएका तथा नेपालको उच्च व्यापार सम्बन्ध भएका भारत र चीन बाहेकका मुलुकहरूसँगको द्विपक्षीय व्यापार, सम्झौता र निर्यात प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालको आयात-निर्यात व्यापार सम्भाव्यता भएका मुलुकहरूसँग व्यापार वार्ता तथा सम्झौता, स्वतन्त्र व्यापार क्षेत्र सम्बन्धी वार्ता तथा सम्झौता, द्विपक्षीय व्यापार तथा लगानी सम्बन्धी वार्ता तथा सम्झौता, MoU/Framework Agreement सम्बन्धी कार्यहरू,
- सम्बन्धित दूतावास, महावाणिज्य दूतसित सम्पर्क, समन्वय व्यापार निर्यात प्रवर्द्धन तथा लगानी विषयक सूचना आदान प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विभिन्न मुलुकले नेपाल लगायतका अतिकम विकसित मुलुकलाई उपलब्ध गराएको GSP/DFQF लगायतका सुविधाको अभिलेख राख्ने र त्यस सम्बन्धमा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- भारत र चीन बाहेक अन्य द्विपक्षीय व्यापार तथा पारवहन विषयक अध्ययन, अनुसन्धान र सर्वेक्षण सम्बन्धी कार्यहरू,
- पारवहन सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि/सम्झौता/कार्य योजनाहरूको कार्यान्वयन, अनुगमनका साथै यस सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्य योजनाको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालको आयात-निर्यात व्यापार सम्भाव्यता उच्च भएका मुलुकहरूको ट्रेड प्रोफाइल तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- Advisory Committee on Trade and Transit Negotiation सम्बन्धी कार्यहरू,
- भारत र चीन बाहेक अन्य मुलुक र नेपाल बीच सडक तथा रेलमार्गबाट हुने पारवहन ढुवानी सम्बन्धी वार्ता, सन्धि, सम्झौता कार्यान्वयन, संशोधन, नवीकरण र नियमन गर्ने,
- अन्य मुलुकहरूसँगको नेपालको आयात निर्यात व्यापारमा सहयोग पुर्याउन पारवहनको लागि सडक तथा रेलमार्गको पहिचान गर्ने, तोक्ने (Designate) र उपयोग गर्ने सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- क्षेत्रीय तथा अन्य द्विपक्षीय व्यापार र पारवहनसँग सम्बन्धित अन्य सम्पूर्ण कार्यहरू गर्ने।

(ख) द्विपक्षीय व्यापार तथा पारवहन (चीन) शाखाको कार्य विवरण

- नेपाल-चीन वाणिज्य वार्ता, सन्धि, सम्झौता कार्यान्वयन, संशोधन, नवीकरण र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,

- नेपाल-चीनबीच सडक तथा रेलमार्गबाट हुने पारवहन ढुवानी सम्बन्धी वार्ता, सन्धि, सम्झौता कार्यान्वयन, संशोधन, नवीकरण र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल-चीन बीच अन्तर सरकारी संयन्त्र, नेपाल-तिब्बत व्यापार सहजीकरण समिति लगायत अन्य प्राविधिक समितिहरूको बैठक आयोजना तथा सहभागिता सम्बन्धी कार्य गर्ने । नेपालको तर्फबाट त्यस्ता अन्तर सरकारी संयन्त्रहरूको बैठकमा छलफल गरिने एजेन्डा तय गर्ने, विषयवस्तुको छनौट, वार्ता, सम्झौता र कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल-चीनबीच अनधिकृत व्यापार नियन्त्रण सम्बन्धी वार्ता, सन्धि, सम्झौता, कार्यान्वयन, संशोधन, नवीकरण र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- चीनसँग जोडिएका सीमा नाकाहरूमा व्यापारजन्य पूर्वाधारहरू ICP/ICD/CFS को विकास, गोदाम निर्माण र गोदाम सेवा विस्तार सम्बन्धी कार्यहरू,
- चीनसँग जोडिएका सीमा नाकाहरूमा क्वारेन्टाइन/प्रयोगशाला स्थापना तथा संचालन सम्बन्धी कार्यहरूमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालको आयात निर्यात व्यापारमा सहयोग पुर्याउन पारवहनको लागि सडक तथा रेल मार्गको पहिचान गर्ने, तोक्ने (Designate) र उपयोग गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- तेस्रो मुलुकबाट चिनियाँ बन्दरगाह हुँदै नेपाल पैठारी हुने तथा नेपालबाट चीन हुँदै तेस्रो मुलुकमा निकासी हुने वस्तुको क्लियरिङ अन्डरटेकिङ सेवा, कार्गो गोदाम लगायत लजिस्टिक सम्बन्धी सुविधा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार र पारवहनका लागि चीनस्थित नेपाली नियोगहरूसँग सम्पर्क र समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालको व्यापार र पारवहन सुविधा विस्तारका लागि उपयुक्त चिनियाँ बन्दरगाहहरूको पहिचान र उपयोग सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल-चीनबीच विद्यमान व्यापार तथा पारवहन नाकाहरूको प्रभावकारी सञ्चालन, व्यवस्थापन, सुविधा विस्तार तथा पुनरावलोकन सम्बन्धी कार्यहरू,
- तेस्रो मुलुकबाट चीन हुँदै आयात निर्यात हुने व्यापार अभिवृद्धि गर्न वस्तुको बहुविधिक ढुवानी (Multimodal Transport) सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल र चीनबीच व्यापार विस्तारका लागि बेल्ट एण्ड रोड प्रयास (Belt and Road Initiatives) को सदुपयोग गर्दै व्यापार तथा पारवहनजन्य पूर्वाधार विकास सम्बन्धी कार्यहरू,

- नेपाल र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत बीच व्यापार, पारवहन तथा अन्य सम्बन्धित विषयहरू सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्थापन कम्पनी लिमिटेड, नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिको चीनसँग सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल-चीन बीचको ट्रेड प्रोफाइल तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू।

(ग) द्विपक्षीय व्यापार तथा पारवहन (भारत) शाखाको कार्य विवरण

- नेपाल-भारत वाणिज्य वार्ता, सन्धि, सम्झौता कार्यान्वयन, संशोधन, नवीकरण र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल-भारत पारवहन वार्ता, सन्धि, सम्झौता कार्यान्वयन, संशोधन, नवीकरण र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल-भारत अन्तर सरकारी संयन्त्र (Inter Government Committee/ Inter Governmental Sub Committee) लगायत अन्य प्राविधिक समितिहरूको बैठक आयोजना सम्बन्धी कार्य, नेपालको तर्फबाट त्यस्ता अन्तर सरकारी संयन्त्रहरूको बैठकमा छलफल गरिने एजेन्डा तय गर्ने, विषयबस्तुको छनौट, वार्ता, सम्झौता र कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल-भारत अनधिकृत व्यापार नियन्त्रण सम्बन्धी वार्ता, सन्धि, सम्झौता, कार्यान्वयन, संशोधन, नवीकरण र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- भारतसँग जोडिएका सीमा नाकाहरूमा व्यापारजन्य पूर्वाधारहरू ICP/ICD/CFS को विकास, गोदाम निर्माण र गोदाम सेवा विस्तार सम्बन्धी कार्यहरू,
- भारतसँग जोडिएका सीमा नाकाहरूमा क्वारेन्टाइन/ प्रयोगशाला स्थापना तथा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यहरूमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने कार्यहरू,
- नेपाल-भारत रेल सेवा सम्झौता सम्बन्धी वार्ता, नवीकरण, संशोधन र सम्झौताको कार्यान्वयन गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालको आयात निर्यात व्यापारमा सहयोग पुर्याउन पारवहनको लागि सडक तथा रेल मार्गको पहिचान गर्ने, तोकेने (Designate) र उपयोग गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- तेस्रो मुलुकबाट भारतीय बन्दरगाह हुँदै नेपाल पैठारी हुने तथा नेपालबाट भारत हुँदै तेस्रो मुलुकमा निकासी हुने वस्तुको क्लियरिङ अन्डरटेकिङ सेवा, कार्गो गोदाम सम्बन्धी सुविधा लगायत लजिस्टिक व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,

- व्यापार र पारवहनका लागि भारतस्थित नेपाली नियोगहरूसँग सम्पर्क र समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालको व्यापार र पारवहन सुविधा विस्तारका लागि थप भारतीय बन्दरगाहहरूको पहिचान र उपयोग सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल-भारतबीच विद्यमान व्यापार तथा पारवहन नाकाहरूको प्रभावकारी सञ्चालन, व्यवस्थापन, सुविधा विस्तार तथा पुनरावलोकन सम्बन्धी कार्यहरू,
- तेस्रो मुलुकबाट भारत हुँदै आयात निर्यात हुने व्यापार अभिवृद्धि गर्न वस्तुको बहुविधिक (Multimodal) ढुवानी सम्बन्धी कार्यहरू,
- तेस्रो मुलुकबाट भारत हुँदै नेपाल आउने जाने जलमार्ग (Inland Water Ways) को पहिचान, विकास र संचालन सम्बन्धी वार्ता, सन्धि, सम्झौता कार्यान्वयन, संशोधन, नवीकरण र नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्थापन कम्पनी लिमिटेड, नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिको भारतसँग सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल-भारत बीचको ट्रेड प्रोफाइल तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू ।

(घ) निर्यात प्रवर्द्धन तथा व्यापार सहजीकरण शाखाको कार्य विवरण

- निर्यात प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति, रणनीति र कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- निर्यातमा नगद तथा अन्य प्रोत्साहन दिने सम्बन्धी नीतिको तर्जुमा र कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- मुलुकको उच्च निर्यात सम्भावना भएका वस्तुहरूको पहिचान गरी निजी तथा सरकारी निकायसँग समन्वय गरी वस्तु विकास कार्यक्रमहरू संचालन तथा अनुगमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उत्पादित वस्तुको सहज बजार पहुँचका लागि सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मुलुकको आयात-निर्यात प्रक्रियाका सम्बन्धमा अध्ययन विश्लेषण गरी सुधार गर्नुपर्ने विषयहरू पहिचान गरी सुझाव पेश गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मुलुकभित्र आयात हुने तथा मुलुकबाट बाहिर निकासी हुने विशिष्ट र संवेदनशील वस्तुको व्यवस्थापन र नियमन सम्बन्धी कार्यहरू,

- मन्त्रालयबाट वस्तु आयात तथा निर्यात सम्बन्धमा नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचनाको अद्यावधिक अभिलेख राख्ने, सो अनुसार कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउने तथा सो सूचनालाई समयानुकूल अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वस्तुको उत्पत्तिको प्रमाणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धी कार्यविधिको तर्जुमा, कार्यान्वयन र यस सम्बन्धी प्रशासनिक व्यवस्था गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालबाट विदेशमा हुने वस्तु तथा सेवाहरूको निकासीमा सिर्जना हुनसक्ने प्रशासनिक, प्रक्रियागत तथा अन्य समस्याको निराकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- वस्तुगत निर्यात प्रवर्द्धनको लागि स्थापित संघ संस्था, समिति सँग सम्पर्क तथा समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- देशगत र वस्तुगत निर्यात विविधीकरणको लागि अपनाउनुपर्ने उपायहरूबारे सम्बन्धित निकायसित समन्वय गरी विश्लेषण लगायतका कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालबाट निर्यात हुने प्रमुख वस्तुहरूको क्रेता र विक्रेताहरूको सँगठनसित सम्पर्क र समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार मेला, एक्स्पो तथा प्रदर्शनीको आयोजना र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- निकासी सम्बद्ध समस्या पहिचान र निराकरण गर्दै निकासी प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार सम्बन्धी छाता सँगठनसितको समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- अन्तर प्रदेश व्यापार सहजीकरण र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार सहजीकरण सम्बन्धमा अन्तर मन्त्रालय/निकाय समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- प्रदेशहरूबीचको व्यापार सहजीकरण तथा पूर्वाधार निर्माणको विषयमा समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- ट्रेड एडभाइजरी कमिटी तथा राष्ट्रिय व्यापार तथा यातायात सहजीकरण समितिको सचिवालय सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार तथा निकासी प्रवर्द्धन केन्द्र सम्बन्धी कार्यहरू ।

बहुपक्षीय व्यापार तथा व्यापार सहायता महाशाखाको कार्य विवरण

- विश्व व्यापार संगठन र अन्य बहुपक्षीय व्यापार सम्बन्धी सबै वार्ता, सन्धि, सम्झौता कार्यान्वयन, संशोधन, अनुगमन र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार संगठनसँगको समन्वय, प्रतिबद्धता कार्यान्वयन, अनुगमन लगायतका कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- UN र सो अन्तर्गतका संघसंस्थाहरू, United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), International Trade Centre (ITC), International Telecommunication Union (ITU), Enhanced Integrated Framework (EIF) लगायतका व्यापार सम्बद्ध अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्थाहरूसितको सम्पर्क, समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू, विश्व व्यापार संगठनसँग सम्बन्धित अन्तर-मन्त्रालय, गैर-सरकारी संस्था, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजसँग गरिने बैठक, अन्तर्क्रिया तथा अन्य कार्यक्रमहरू गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार संगठनसँग सम्बन्धित अन्तर-मन्त्रालय, गैरसरकारी संस्था, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजसँग गरिने बैठक, अन्तर्क्रिय तथा अन्य कार्यक्रमहरू गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- संयुक्त राष्ट्रसंघका लागि नेपालको स्थायी नियोग, जेनेभा सितको सम्पर्क र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- अतिक्रम विकसित मुलुकको व्यापार र आर्थिक विकास सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा पारित बहुपक्षीय नीति, रणनीति, कार्ययोजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन र सहभागिता सम्बन्धी कार्यहरू, विश्व व्यापार संगठन सम्बन्धी क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय फोरमहरूमा नेपालको प्रतिनिधित्व/सहभागिताका लागि तयारी तथा समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार संगठनको सदस्यता लिने क्रममा जनाइएको प्रतिबद्धताहरू कार्यान्वयन गर्न विद्यमान ऐन कानूनहरूमा आवश्यकता अनुसार संशोधन तथा नयाँ कानून तर्जुमा सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापारका लागि द्विपक्षीय, बहुपक्षीय सहायता परिचालन सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार संगठन सम्बन्धी वस्तु व्यापार, सेवा व्यापार तथा व्यापार सम्बद्ध बौद्धिक सम्पत्तिको व्यापार सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य नीति, रणनीति तथा नेपाल व्यापार एकीकृत रणनीति तर्जुमा, संशोधन, परिमार्जन तथा कार्यान्वयनको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार घाटा न्यूनीकरण सम्बन्धी नीति रणनीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, कार्यान्वयनको अनुगमन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,

- निर्यात प्रवर्द्धन र आयात व्यवस्थापनका लागि कर र गैरकर क्षेत्रमा गर्नुपर्ने सुधार र परिमार्जनका लागि विस्तृत अध्ययन विश्लेषण सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य तथा व्यापार सम्बन्धी विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान तथा प्रकाशन गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सम्बन्धी विषयमा सर्वेक्षण गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार सम्बन्धी विषयमा भएका अध्ययन अनुसन्धानहरूको संकलन गरी प्रकाशन गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- आन्तरिक र अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सम्बन्धी तथ्यांक संकलन, विश्लेषण, अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण तथा प्रकाशन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- बहुपक्षीय व्यापार कूटनीतिको सञ्चालन र समन्वयसम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने सम्बन्धी कार्यहरू ।
- नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय बजारको प्रवृत्ति, आयातको अवस्था, निर्यातको अवस्था, निर्यातको सम्भावना भएको बजार, आयात व्यवस्थापन लगायतका विषयमा नियमित सूचना संकलन, विश्लेषण, अध्ययन गरी नीतिगत पृष्ठपोषण (Trade Intelligence) सम्बन्धी कार्यहरू,

बहुपक्षीय व्यापार शाखाको कार्य विवरण

- विश्व व्यापार सँगठन/बहुपक्षीय व्यापार प्रणालीसँग सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठन, UNCTAD, ITC लगायतका संस्थासँगको सम्पर्क शाखा सम्बन्धी कार्यहरू,
- जेनेभास्थित नेपालको स्थायी नियोगसँग समन्वय र सम्पर्क सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- विश्व व्यापार सँगठनसँग सम्बन्धित विषयमा विभिन्न निकायसँग पत्राचार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- WTO Focal Point को बैठक सञ्चालन तथा तत्सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनसँग सम्बन्धित विभिन्न समिति/फोरम सम्बद्ध कार्यहरू सम्पादन गर्ने:
- Ministerial Conference
- General Council
- Trade Policy Review Body
- Dispute Settlement Body
- Council for Trade in Goods र सो अन्तर्गतका विभिन्न समिति उपसमितिहरू

- Council for Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights र सो अन्तर्गतका विभिन्न समिति उपसमितिहरू
- Council for Trade in Service र सो अन्तर्गतका विभिन्न समिति उपसमितिहरू
- Trade Negotiation Committee (TNC) र सो अन्तर्गतका विशेष सत्रहरू
- WTO Reference Center को सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठन सम्बन्धी अन्तर्क्रिया तथा जनचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनसम्बन्धी जानकारी मूलक पत्रिका ब्रोस्योर पुस्तिका आदि प्रकाशन तथा वितरण गर्ने,
- विश्व व्यापार सँगठनको सदस्यता लिने क्रममा जनाइएको प्रतिवद्धता अनुसारका मुलुकको वाणिज्य सम्बन्धी नीति तथा कानूनहरूलाई कार्यतालिका अनुसार पुनरावलोकन गरी संशोधन गर्ने तथा नभएका कानून तथा नीतिहरू बनाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनको मन्त्रिस्तरीय सम्मेलन, साधारण परिषद् तथा अन्य परिषद् समिति उपसमितिबाट भएको निर्णयको कार्यान्वयन अनुगमन र आवधिक समीक्षा सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठन अन्तर्गतका Plurilateral Trade Agreements हरूको अध्ययन विश्लेषण गरी नेपाल पक्ष बन्न उपयुक्त हुने सम्झौताको पहिचान गरी सोको लागि प्रक्रिया अघि बढाउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनबाट नेपाल लगायतका अतिकम विकसित सदस्य मुलुकको व्यापार विकासका लागि भएका विभिन्न निर्णयहरूको अभिलेख राख्ने तथा यस विषयमा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई जानकारी सम्प्रेषण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनमा हुने विभिन्न सम्झौता वार्ताका लागि आवश्यक सूचना, पृष्ठपोषण र मुलुकको Position Paper तयार गरी नेपालको स्थायी नियोग र सम्बन्धित पदाधिकारीलाई उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय बजारको प्रवृत्ति, आयातको अवस्था, निर्यातको अवस्था, निर्यातको सम्भावना भएको बजार, आयात व्यवस्थापन लगायतका विषयमा नियमित सूचना संकलन, विश्लेषण, अध्ययन गरी नीतिगत पृष्ठपोषण (Trade Intelligence) सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनको वस्तु, सेवा तथा बौद्धिक सम्पत्तिको व्यापार सम्बन्धी सम्झौताको प्रशासन, अन्तर-मन्त्रालय समन्वय सम्बन्धमा देहाय बमोजिमका कार्यहरू:

- वस्तु व्यापार (Trade in Goods)
- नेपालबाट निर्यात तथा आयात हुनसक्ने वस्तुहरूको फेहरिस्त तयार गरी विश्व व्यापार सँगठनको सदस्यताबाट फाइदा लिन सक्ने रणनीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनको वस्तु व्यापारसँग सम्बन्धित सम्झौता तथा मन्त्रिस्तरीय निर्णयहरूको कार्यान्वयनसँग सम्बद्ध विभिन्न निकायहरूसँग सम्पर्क, समन्वय तथा सञ्चार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वस्तु व्यापारको क्षेत्रमा नेपालको तर्फबाट विश्व व्यापार सँगठनलाई उपलब्ध गराउने सूचना एवम् जानकारीहरू (Notification) उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वस्तु व्यापारका क्षेत्रमा नेपाल सरकारले अपनाएको नीति र कार्यक्रमका बारेमा निजी तथा गैर सरकारी क्षेत्रलाई नियम कानूनको परिधिभित्र रही सुसूचित गरी उनीहरूको सहयोग र सहभागिता परिचालन गर्ने कार्यक्रमहरूको तयारी र कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनको वस्तु व्यापार सम्बन्धी सम्झौताको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्यहरू गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू।
- सेवा व्यापार (Trade in Services)
- नेपालबाट निर्यात तथा आयात हुनसक्ने सेवा व्यापारहरूको फेहरिस्त तयार गरी विश्व व्यापार सँगठनको सदस्यताबाट फाइदा लिन सक्ने रणनीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनको सेवा व्यापारसँग सम्बन्धित सम्झौता तथा मन्त्रिस्तरीय निर्णयहरूको कार्यान्वयनसँग सम्बद्ध सरकारी क्षेत्रका निकायहरूसँग सम्पर्क र सञ्चार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- सेवा व्यापारका क्षेत्रमा विश्व व्यापार सँगठनलाई नेपालको तर्फबाट उपलब्ध गराउनुपर्ने सूचना एवम् जानकारीहरू (Notifications) उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनको General Agreement on Trade in Services (GATS) अनुरूप सदस्य राष्ट्रहरूले अनुरोध गरेका विशेष सूचनाहरू (Specific Information) लाई छिटो छरितो किसिमले प्रदान गरी GATS को सोधपुछ बिन्दु (Enquiry Point) को रूपमा कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- सेवा व्यापारका क्षेत्रमा नेपाल सरकारले अपनाएको नीति र कार्यक्रमका बारेमा निजी तथा गैर सरकारी क्षेत्रलाई नियम कानूनको परिधिभित्र रही सुसूचित गरी उनीहरूको सहयोग र सहभागिता परिचालन गर्ने कार्यक्रमहरूको तयारी र कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनको सेवा व्यापार सम्बन्धी सम्झौताको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्यहरू गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,

- सेवा व्यापारका क्षेत्रमा हुने अध्ययन-अनुसन्धानलाई प्रोत्साहित गर्ने र सेवा व्यापार सम्झौतामा सुधार गर्नुपर्ने विषयहरू पहिचान गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- बौद्धिक सम्पत्ति (Intellectual Property) को व्यापार:
 - नेपालको सन्दर्भमा बौद्धिक सम्पत्ति संरक्षणका दृष्टिले महत्वपूर्ण हुने वस्तुहरूको पहिचान गरी तिनीहरूको संरक्षणका लागि अपनाउनु पर्ने नीति र कार्यक्रम तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
 - ट्रिप्स (TRIPS) सम्झौताबाट नेपालले लिनसक्ने फाइदाको अध्ययन विश्लेषण गरी यस सम्बन्धी रणनीति तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
 - बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी कानूनलाई परिमार्जित गर्न अपनाउनु पर्ने व्यवस्थाको तर्जुमा गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
 - विश्व व्यापार सँगठनको बौद्धिक सम्पत्तिसँग सम्बन्धित सम्झौता तथा मन्त्रिस्तरीय निर्णयहरूको कार्यान्वयनसँग सम्बद्ध सरकारी क्षेत्रका निकायहरूसँग सम्पर्क र सञ्चार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
 - बौद्धिक सम्पत्तिसँग सम्बद्ध व्यापारका क्षेत्रमा विश्व व्यापार सँगठनलाई नेपालको तर्फबाट उपलब्ध गराउनुपर्ने सूचना एवम् जानकारीहरू (Notifications) उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
 - ट्रिप्स (TRIPS) को सम्पर्क बिन्दु (Enquiry Point) रूपमा कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
 - बौद्धिक सम्पत्तिको व्यापार संरक्षणका क्षेत्रमा नेपाल सरकारले अपनाएको नीति र कार्यक्रमका बारेमा निजी तथा गैर सरकारी क्षेत्रलाई नियम कानूनको परिधिभित्र रही सुसूचित गरी उनीहरूको सहयोग र सहभागिता परिचालन गर्ने कार्यक्रमहरूको तयारी र कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
 - विश्व व्यापार सँगठनको बौद्धिक सम्पत्तिको व्यापार सम्बन्धी सम्झौताको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्यहरू गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
 - बौद्धिक सम्पत्तिको व्यापार क्षेत्रमा हुने अध्ययन-अनुसन्धानलाई प्रोत्साहित गरी ट्रिप्स (TRIPS) सम्झौतामा सुधार गर्नुपर्ने विषयहरू पहिचान गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
 - व्यापार सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू तथा व्यापार सहजीकरण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरू जस्तै विश्व भन्सार सँगठन आदिसँगको समन्वय र सम्पर्क सम्बन्धी कार्यहरू,
 - विश्व व्यापार सँगठनको WTO Trade Facilitation Agreement (TFA) तथा विश्व भन्सार सँगठनको Revised Kyoto Convention (RKC) को कार्यान्वयन, अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,

व्यापार नीति तथा व्यापार सहायता शाखाको कार्य विवरण

- विश्व व्यापार सँगठन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार केन्द्र, UNCTAD लगायतका संस्थाबाट उपलब्ध गराइने व्यापार सहायता सम्बन्धी विषयमा समन्वय गर्ने र परियोजनामा कार्यरत कर्मचारीको सुपरीवेक्षण र मुल्याङ्कन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विभिन्न मुलुक तथा संस्थाबाट Aid for Trade, Trade Related Technical Assistance and Capacity Building अन्तर्गत प्राप्त हुने सहायताको परिचालन र समन्वय सम्बन्धी कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- Enhanced Integrated Framework (EIF) को सम्पर्क विन्दुका रूपमा कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- EIF को सहायतामा नेपालमा संचालन हुने कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन, समन्वय र अनुगमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- विश्व व्यापार सँगठनको Global Review of Aid for Trade सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार पूर्वाधार तथा क्षमता विकासका लागि विभिन्न द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय विकास साझेदारबाट उपलब्ध गराइने सहायताको समन्वय र परिचालन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापारको लागि सहायता सम्बन्धमा अन्तर-मन्त्रालय, गैरसरकारी संस्था, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजसँग गरिने बैठक, अन्तक्रिया तथा अन्य कार्यक्रमहरूको समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- WTO, UNCTAD, ITC, UNESCAP आदि संस्थाबाट व्यापारको क्षेत्रमा प्राप्त हुने वित्तीय तथा प्राविधिक सहयोग अन्तर्गतका परियोजना सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा नेपाल व्यापार एकीकृत रणनीति, २०१६ को कार्यान्वयनमा सहयोग पुर्याउने र यस सम्बन्धमा विकास साझेदारहरूसँग आर्थिक तथा प्राविधिक विषयमा समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल व्यापार एकीकृत रणनीति अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूको समन्वय र अनुगमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- EIF National Steering Committee को बैठकको संचालन तथा निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य नीति, रणनीति तथा नेपाल व्यापार एकीकृत रणनीति तर्जुमा, संशोधन, परिमार्जन तथा कार्यान्वयनको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य तथा पारवहन सम्बन्धी नीति, कानून, निर्देशिका, कार्यविधिको तर्जुमा सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गरी कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,

- आयात व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति र रणनीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय अन्तर्गत Aid for Trade परियोजनामा कार्यरत कर्मचारीको सुपरिवेक्षण र नतिजामूलक कार्य सम्पादनका लागि समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित नीति कार्यान्वयनको समग्र मुल्यांकनको सन्दर्भमा अनुगमन गरी पृष्ठपोषण तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य क्षेत्र सम्बद्ध नीतिहरूको प्रभावकारिता विश्लेषण तथा अनुगमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नीतिगत तथा व्यापार वार्ताको पृष्ठपोषणको लागि विश्लेषण तथा प्रशोधन सम्बन्धी कार्य गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालको वाणिज्य नीतिले व्याख्या गरेको व्यापार नीति विश्लेषण इकाई सम्बन्धी कार्यहरू,
- निर्यात प्रवर्द्धन र आयात व्यवस्थापनका लागि कर र गैरकर क्षेत्रमा गर्नुपर्ने सुधार र परिमार्जनका लागि विस्तृत अध्ययन विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वाणिज्य नीतिको कार्यान्वयन गर्ने गराउने, सोको अनुगमन गर्ने, समीक्षा गर्ने त्यसबाट वैदेशिक व्यापारमा परेको प्रभाव मुल्याङ्कन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- अति कम विकसित मुलुकको व्यापार र आर्थिक विकास सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा पारित बहुपक्षीय नीति, रणनीति, कार्ययोजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन र सहभागिता सम्बन्धी कार्यहरू,
- बोर्ड अफ ट्रेडको बैठक संचालन तथा निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाली दूतावास र अवैतनिक वाणिज्य दूतहरूलाई द्विपक्षीय व्यापार वृद्धि गर्न परिचालन तथा समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- बहुपक्षीय व्यापार कूटनीतिको सञ्चालन र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- विद्युतीय व्यापार (e-Commerce) सम्बन्धी नीति, रणनीति, कार्ययोजना तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा कार्यान्वयन एवम् अनुगमन मुल्याङ्कन सम्बन्धी कार्यको समन्वय र सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यापार नीतिले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा पुर्याएको योगदान र पारेको प्रभावको अध्ययन विश्लेषण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वस्तु विकास, मुल्य अभिवृद्धि र स्वदेशमा उत्पादित वस्तुको उच्च मूल्य अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कार्य र सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू।

औद्योगिक पूर्वाधार तथा वातावरण महाशाखाको कार्य विवरण

- औद्योगिक प्रदूषण (Industrial Pollution) सम्बन्धी नीति, मापदण्ड तथा कार्यक्रमको तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित वातावरणीय मापदण्ड (Environmental Standards) तर्जुमा, नियमन र यसको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- Green Industrial Efficiency सम्बन्धी कार्यहरू,
- Energy efficiency, Green technology and Cleaner production सम्बन्धी कार्यहरूको मापदण्ड निर्माण, नियमन र यसको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- गणस्तर, नापतौल तथा खानी एवम् भू-गर्भ सम्बन्धी कार्यहरूको प्राविधिक कार्यको सहजीकरण र मातहतका निकायको यस विषयमा क्षमता विकासमा सहयोग सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरू तथा औद्योगिक प्रतिष्ठानहरूलाई वातावरण मैत्री उत्पादन पद्धति अवलम्बन गर्न सहयोग सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्थानीय तहहरूलाई वातावरण मैत्री स्थानीय शासनको प्रारूपको उद्योगसँग सम्बन्धित विषयमा कार्यान्वयनमा प्राविधिक सहयोग सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगले प्राविधिक तथा वातावरणीय मापदण्ड पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा अनुगमन सूचक तयार गर्ने र यसको कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- वातावरणीय मापदण्ड सम्बन्धमा वातावरण सम्बन्धी निकायमा सम्पर्क सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगको State of Environment को प्रतिवेदन सम्बन्धी कार्यहरू,
- Green Industrial Technology हस्तान्तरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगसँग सम्बन्धी प्राविधिक विषयमा certification को मापदण्ड तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक प्रविधि एवम् हस्तान्तरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- नयाँ तथा पुराना प्रविधिहरूकव अध्ययन अनुसन्धान भै पहिचान गरिएका विभिन्न प्रकारका प्रविधिहरूको जानकारी तथा प्रचार प्रसार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्वदेशका उद्योगबाट उत्पादन हुने वस्तु र सेवाहरूलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन आधुनिक प्रविधिको खोजी सम्बन्धी अनुसन्धानात्मक समन्वयात्मक एवम् सूचना प्रवाह सम्बन्धी कार्यहरू,

- Technology Development Fund (TDF) सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक ग्राम, औद्योगिक करिडोर, उद्योगको पहुँचमार्ग र विशेष आर्थिक क्षेत्रको पूर्वाधार क्षेत्रको सहजीकरण सम्बन्धी कार्य,
- Brick Kiln Industry लगायत Clean Industry सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगहरूमा Industrial and Fire Safety सम्बन्धी मापदण्ड तयार, नियमन र अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक प्रविधिको अनुसन्धान, समन्वय, प्रवर्द्धन र विकास सम्बन्धी कार्यहरू,
- International Code Council ले प्रतिपादन गरेका उद्योग सम्बन्धी सान्दर्भिक Code हरूको आन्तरिकीकरण गर्न प्राविधिक कार्य गर्ने,
- उद्योगहरूलाई उपयोगी हुने Green Industrial Technology प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू,
- प्रादेशिक सरकार र स्थानीय सरकारलाई उद्योगको क्षेत्रमा EIA/ IEE कार्यमा क्षमता विकासका लागि सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- ISO Standards कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- Industrial Waste Management सम्बन्धी मापदण्ड, निर्देशिका तर्जुमा, समन्वय एवम् अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- सरकारी उद्योगहरूको मेसिनरीहरूको लेखाजोखा गरी यसको प्रविधि रूपान्तरणमा सहजीकरण गर्ने र यस सम्बन्धी प्रतिवेदन प्रकाशन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक पूर्वाधार, औद्योगिक सम्भाव्यता अध्ययन, अनुसन्धान तथा औद्योगिक पूर्वाधार सम्बन्धी कार्यहरू,
- खानी तथा भूगर्भ विभागको सम्पर्क महाशाखाको रूपमा कार्य गर्ने।

(क) औद्योगिक गुणस्तर तथा प्रविधि शाखाको कार्य विवरण

- प्रविधि सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- नयाँ तथा पुराना प्रविधिहरूकव अध्ययन अनुसन्धान भै पहिचान गरिएका विभिन्न प्रकारका प्रविधिहरूको जानकारी तथा प्रचार प्रसार गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक व्यवसाय उत्पादनका क्षेत्रमा सघाउ पुर्याउने सम्बन्धी कार्यहरू,

- उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिसँग सम्बन्धित विषय क्षेत्रहरूको प्राविधिक गुणस्तर तथा मापदण्ड निर्धारण सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्वदेशका उद्योगबाट उत्पादन हुने वस्तु र सेवाहरूलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन आधुनिक प्रविधिको खोजी सम्बन्धी अनुसन्धानात्मक समन्वयात्मक एवम् सूचना प्रवाह सम्बन्धी कार्यहरू,
- Technology Development Fund (TDF) सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- Brick Kiln Industry सम्बन्धी नीति, मापदण्ड तथा निर्देशिका तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- Industrial Safety सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक प्रविधिको अनुसन्धान, समन्वय, प्रवर्द्धन र विकास सम्बन्धी कार्यहरू,
- गुणस्तर, नापतौल तथा खनिज कार्यका प्राविधिक मापदण्ड निर्माणमा सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगले प्राविधिक मापदण्ड पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा अनुगमन सूचक तयार गर्ने र यसको कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगसँग सम्बन्धी प्राविधिक विषयमा Certification को मापदण्ड तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- रुग्ण उद्योगको प्राविधिक मापदण्ड तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालयमा रहेका सवारी साधनहरूको जाँच गरी मर्मत सम्भारको लागि प्राविधिक सहयोग गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- Industrial Engineering मा संलग्न प्राविधिक जनशक्तिको क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यहरू,
- Fire and Industrial Safety सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगहरूको Total Quality Management सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगहरूमा ISO Standards लागू गर्न सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय मातहतका उद्योगहरूमा जडान गरिएका मेसिन औजारहरूको अवस्थाको बारेमा नियमित प्राविधिक अनुगमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- गुणस्तर तथा नाप तौल सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय संघ संस्थाहरू (ISO, IEC, OIML, APMP, WTO/TBT, SARSO आदी) सँगको समन्वय र सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,

- खनिज प्रवर्द्धन तथा विकास सम्बन्धी अनुसन्धान कार्यमा नीति, मापदण्ड तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्न सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- भूगर्भिक तथा भूकम्प सम्बन्धी अनुसन्धान कार्यमा नीति, मापदण्ड तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्न सहजीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू।

(ख) औद्योगिक पूर्वाधार शाखाको कार्य विवरण

- औद्योगिक पूर्वाधारको मापदण्ड निर्माण सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रका उद्योगहरूमा पूर्वाधार निर्माणमा सहजीकरण तथा यसको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक पूर्वाधार सम्बन्धी अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिकग्राम, औद्योगिक करिडोर, उद्योगको पहुँचमार्ग र विशेष आर्थिक क्षेत्रको पूर्वाधार क्षेत्रको सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक पूर्वाधार सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा कार्ययोजना सम्बन्धी कार्यहरू,
- पूर्वाधार सम्बन्धी अन्य कार्यहरू।

(ग) वातावरण शाखाको कार्य विवरण

- औद्योगिक प्रदूषण (Industrial Pollution) सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगसँग सम्बन्धित वातावरणीय मापदण्ड (Environmental Standards) तर्जुमा गर्न सुझाव दिने सम्बन्धी कार्यहरू,
- Energy Efficiency, Green Technology and Cleaner Production सम्बन्धी कार्यहरू,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरू तथा औद्योगिक प्रतिष्ठानहरूलाई वातावरण मैत्री उत्पादन एवम् व्यवस्थापन पद्धति अवलम्बन गर्न सहयोग गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगले वातावरणीय मापदण्ड पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा अनुगमन सूचक तयार गर्ने र यसको कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- वातावरणीय मापदण्ड सम्बन्धमा वातावरण सम्बन्धी निकायसँग समन्वय गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगको State of Environment को प्रतिवेदन सम्बन्धी कार्यहरू, Industrial Waste Management सम्बन्धी मापदण्ड, निर्देशिका तर्जुमा, समन्वय एवम् अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू।

औद्योगिक तथा लगानी प्रवर्द्धन महाशाखाका कार्यहरु:

- औद्योगिक बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी कार्यहरु,
- आन्तरिक तथा बाह्य लगानी प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरु,
- World Intellectual Property Organization (WIPO) सँगको सम्पर्क र समन्वय विन्दु सम्बन्धी कार्यहरु,
- नेपाल व्यवसाय मञ्च तथा औद्योगिक मूल्य श्रृंखला सम्बन्धी कार्यहरु,
- लगानी वित्त व्यवस्थापन (Investment Finance Management) सम्बन्धी कार्यहरु,
- एकद्वार प्रणाली सम्बन्धी कार्यहरु,
- स्वदेशी उत्पादनको प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्य,
- उद्योग तथा लगानी बोर्ड सम्बन्धी कार्यहरु,
- निर्यातयोग्य वस्तुहरुको पहिचान गरी सोको प्रवर्द्धनको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी कार्यहरु,
- औद्योगिक उत्पादकत्व सम्बन्धी कार्यहरु,
- उद्योग क्षेत्रको संस्थागत सुशासन सम्बन्धी कार्यहरु,
- लगानी बोर्डसँग समन्वय सम्बन्धी कार्यहरु,
- औद्योगिक नीति सम्बन्धी कार्यहरु,
- करार, साझेदारी र एजेन्सी सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन सम्बन्धी कार्यहरु,
- लगानी प्रवर्द्धन गर्न IFC, UNIDO, UNCTAD, WIPO, एशियाली उत्पादकत्व सँगठन लगायत अन्तर्राष्ट्रिय औद्योगिक औद्योगिक संघ संस्थासँग समन्वय र सहकार्य सम्बन्धी कार्यहरु,
- व्यापार घाटा न्यूनीकरण सम्बन्धमा उद्योग सम्बन्धी कार्यहरु,
- स्थानीय तह तथा प्रदेशलाई उद्योगको क्षेत्रमा सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरु,
- औद्योगिक वस्तुहरुको प्रवर्द्धन र विकास सम्बन्धी कार्यहरु,
- Bilateral Investment Treaty लगायत द्विपक्षीय बहुपक्षीय सम्झौता सम्बन्धी कार्यहरु,
- औद्योगिक प्रवर्द्धनका लागि मापदण्ड निर्माण सम्बन्धी कार्यहरु,
- उद्योगसँग सम्बन्धित NTIS सम्बन्धी कार्य,

- औद्योगिक प्रवर्द्धन सम्बन्धी वैदेशिक सहायताको समन्वय र व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक प्रवर्द्धनसँग सम्बन्धित क्षेत्रको मापदण्ड र नीति सम्बन्धी कार्यहरू,
- रुग्ण उद्योगको पनुरुत्थान सम्बन्धी कार्यहरू,
- लगानी प्रवर्द्धन सम्मेलन सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक जनशक्ति विकास सम्बन्धी कार्यहरू,
- व्यवसायिक क्षेत्रको सामाजिक जिम्मेवारी सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योग सम्बन्धी अन्तरप्रादेशिक समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- राजस्व परामर्श समितिको सचिवालय सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक तथा लगानी प्रवर्द्धन बोर्ड सम्बन्धी कार्यहरू,
- राष्ट्रिय औद्योगिक उत्पादन प्रवर्द्धन र स्वदेशी वस्तु उपयोग बृद्धि सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्वदेशी कच्चा पदार्थमा आधारित उत्पादनमूलक उद्योगहरूको विकास र प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगहरूको स्तरोन्नती सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्वदेशी वस्तुको गुणस्तर तथा उपयोग बृद्धि सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्वदेशी उत्पादन अभिवृद्धि, प्रविधि हस्तान्तरण र ब्राण्डिङ, लेभलिङ्ग तथा बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी नीतिगत कार्य,
- कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयको सम्पर्क महाशाखाको रूपमा कार्य गर्ने।

(क) औद्योगिक नीति तथा सहजीकरण शाखाको कार्यविवरण:

- औद्योगिक विकास तथा औद्योगिक प्रवर्द्धनसँग सम्बन्धित नीति सम्बन्धी कार्यहरू,
- एकद्वार प्रणाली नीति, मापदण्ड निर्माण सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल राष्ट्र बैंकसँग उद्योगको विषयमा समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- आन्तरिक लगानीका लागि परियोजना बैंक निर्माणमा सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपाल व्यवसाय मञ्च सम्बन्धी कार्यहरू
- उद्योग क्षेत्रको राजस्व नीतिको तर्जुमाका लागि अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,

- औद्योगिक सम्बन्ध र समन्वय सम्बन्धी कार्य, राजस्व परामर्श सम्बन्धी कार्य,
- औद्योगिकरणका लागि सार्वजनिक निजी संवाद (Public Private Dialogue) सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्वदेशी लगानी प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक व्यवसाय योजना (Industrial Development Plan) प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्वदेशी वस्तु प्रवर्द्धन तथा उपयोग वृद्धि सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योगको सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित रुग्ण उद्योगको पुनर्उत्थान सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- Enterprise Development Plan सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्यमशीलता प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिकरणको माध्यमबाट आर्थिक सामाजिक परिचालन सम्बन्धी कार्यहरू,
- सफल उद्यमीलाई पुरस्कृत गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक जनशक्तिका विकासको लागि विश्वविद्यालयहरूसँग समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- स्थानीय तह र प्रादेशिक तहलाई औद्योगिक प्रवर्द्धनका लागि कानून निर्माणमा सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- उद्योग तथा लगानी प्रवर्द्धन बोर्ड सम्बन्धी कार्यमा सहजीकरण सम्बन्धी कार्य,
- एकलबिन्दु सेवा सम्बन्धी कार्यक्रममा सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक तथा लगानी प्रवर्द्धनको लागि अन्तर निकाय समन्वय र सहजीकरण सम्बन्धी कार्य,
- उद्योग सम्बन्धी अन्तर प्रादेशिक तथा स्थानीय तहसँग समन्वय सम्बन्धी कार्य,
- उद्योगहरूको स्तरोन्नति सम्बन्धी कार्यहरू।

(ख) घरेलु, साना तथा मझौला उद्योग प्रवर्द्धन शाखाको कार्य विवरण

- उद्यमशीलता तथा सीप विकास तालिम सम्बन्धी पाठ्यक्रम को मापदण्ड गुणस्तर निर्धारण सम्बन्धी कार्य,
- लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्योग सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,
- लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्योगको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,

- लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्योग सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धानको कार्य,
- लघु उद्यम कोष र महिला उद्यम कोषको मापदण्ड सम्बन्धी कार्यहरू,
- लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्योगको प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्य ।

(ग) वैदेशिक लगानी तथा बौद्धिक सम्पत्ति शाखाका कार्यहरू:

- वैदेशिक लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना कार्यान्वयन, नियमन र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- वैदेशिक लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण सम्बन्धी ऐनको कार्यान्वयनमा सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- वैदेशिक लगानी सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संस्थासँग समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- लगानी बोर्डसङ्ग समन्वयन सम्बन्धी कार्यहरू,
- नेपालमा विदेशी लगानीका लागि परियोजना बैंक निर्माण सम्बन्धी कार्यहरू,
- Bilateral Investment Treaty लगायत द्विपक्षीय, क्षेत्रीय तथा बहुपक्षीय लगानी सम्झौता सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड नियमन, समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक बौद्धिक सम्पत्तिको प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू,
- Trade Related Intellectual Property सम्बन्धी कार्यहरू,
- औद्योगिक बौद्धिक सम्पत्ति नियमन र अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू,
- बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी अन्य सरोकारवाला निकायसँग समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- बौद्धिक सम्पत्ति दर्ता तथा बौद्धिक सम्पत्ति अधिकार संरक्षण सम्बन्धी कार्यहरू,
- World Intellectual Property Organization (WIPO) सँगको सम्पर्क विन्दु सम्बन्धी कार्यहरू,
- बौद्धिक सम्पत्ति अनुसन्धान र विकास सम्बन्धी कार्यहरू,
- बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी कानूनको तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू,
- बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यहरू,
- बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी तोकिएका अन्य कार्यहरू,

- अन्तर्राष्ट्रिय लगानी प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्य,
- विदेशी लगानीका क्षेत्र र प्राथमिकता निर्धारण सम्बन्धी कार्य,
- अन्तर्राष्ट्रिय लगानी प्रवर्द्धन सम्मेलन सम्बन्धी कार्य,
- बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धमा मित्र राष्ट्रसँग हुने द्विपक्षीय, क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थासँग हुने आपसी हितका समझदारीपत्र, सम्झौता सम्बन्धी कार्यहरू,
- लगानी संरक्षण तथा प्रवर्द्धन एवम् बौद्धिक सम्पत्ति संरक्षण तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी द्विपक्षीय, क्षेत्रीय तथा बहुपक्षीय संस्थाहरूको सदस्यता तथा ती मुलुक वा संस्थासँग गरिने सन्धी वा सम्झौताका पक्ष हुने सम्बन्धी कार्य,
- उद्योगसँग सम्बन्धी वैदेशिक सहायता समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू,
- बौद्धिक सम्पत्ति संरक्षण तथा सम्बर्द्धनका लागि विश्वविद्यालय लगायत प्राज्ञिक संस्था, अनुसन्धान संस्था एवम् निजी क्षेत्रसँग समन्वय विस्तारको कार्य,
- अन्य तोकिएका कार्य।

५. मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने सेवा

नेपाल सरकार (कार्यविभाजन) नियमावली, २०७४ बमोजिमका कार्यक्षेत्र सम्बद्ध तोकिएका कार्यहरूसँग सम्बन्धित सेवाहरू।

६. सेवा प्रदान गर्ने जिम्मेवारी

क्र.सं.	मन्त्रालय/महाशाखा/शाखा	जिम्मेवार अधिकारी	जिम्मेवार अधिकारीको नाम थर
१	उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय (उद्योग तर्फ)	सचिव	कृष्ण बहादुर राउत

२	उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय (वाणिज्य तथा आपूर्ति-तर्फ)	सचिव	गोविन्द बहादुर कार्की
३	<u>द्विपक्षीय तथा क्षेत्रीय व्यापार महाशाखा</u>	सहसचिव	बिपीन आचार्य
	द्विपक्षीय व्यापार तथा पारवाहन शाखा (भारत)	उपसचिव	तर्कराज भट्ट
	द्विपक्षीय व्यापार तथा पारवाहन शाखा (चीन)	उपसचिव	सीता निरौला फुँयाल
	क्षेत्रीय र अन्य द्विपक्षीय व्यापार तथा पारवाहन शाखा	उपसचिव	बुद्धि प्रसाद उपाध्याय
	निर्यात प्रवर्द्धन तथा व्यापार सहजीकरण शाखा	उपसचिव	अच्युत ढुंगाना
४	औद्योगिक तथा लगानी प्रवर्द्धन महाशाखा	सहसचिव	जितेन्द्र बस्नेत
	औद्योगिक नीति तथा सहजीकरण शाखा	उपसचिव	भीम भट्टराई
५	वैदेशिक लगानी तथा बौद्धिक सम्पत्ति शाखा	उपसचिव	शेखर पौड्याल
	घरेलु साना तथा मझौला उद्योग प्रवर्द्धन शाखा	उपसचिव	पशुपतिबाबु पुरी
	योजना, अनुगमन तथा मूल्यांकन महाशाखा	सहसचिव	हुमकला पाण्डे
	योजना तथा बजेट व्यवस्थापन शाखा	उपसचिव	दशरथराम ओड
	अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा	उपसचिव	इन्द्र थपलिया

	सूचना प्रविधि शाखा	उपसचिव	सिर्जना तिवारी
६	अनुसन्धान तथा तथ्यांक शाखा औद्योगिक पूर्वाधार तथा वातावरण महाशाखा औद्योगिक पूर्वाधार शाखा	उपसचिव सहसचिव उपसचिव	अनिता काफ्ले ध्रुव घिमिरे मेघनाथ रिजाल
७	वातावरण शाखा औद्योगिक गुणस्तर तथा प्रविधि शाखा प्रशासन तथा संस्थान महाशाखा	सिनियर डिभिजनल मेकानिकल इन्जिनियर उपसचिव सहसचिव	रामचन्द्र पौडेल सुरेन्द्र शाही छविन्द्र पराजुली
	प्रशासन शाखा	उपसचिव	रमिला भण्डारी
	आर्थिक प्रशासन शाखा सरकारी उद्योग तथा संस्थान शाखा कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा	उपसचिव (लेखा) उपसचिव उपसचिव	गोकुल बास्तोला हरिचन्द्र जोशी ओम प्रकाश बराल
८	आपूर्ति व्यवस्था तथा उपभोक्ता हित संरक्षण महाशाखा आपूर्ति नीति तथा नियमन शाखा	सहसचिव उपसचिव	शिवराम पोखरेल कविता निरौला ढुङ्गेल

	उपभोक्ता हित संरक्षण तथा समन्वय शाखा	उपसचिव	सुरेश दाहाल
९	बजार अनुसन्धान तथा नियमन शाखा बहुपक्षीय व्यापार तथा व्यापार सहायता महाशाखा	उपसचिव सहसचिव	रमेश अधिकारी देवराज जोशी
	बहुपक्षीय व्यापार शाखा व्यापार नीति तथा व्यापार सहायता शाखा माननीय मन्त्रीज्यूको सचिवालय	उपसचिव	दिपेश लेखक लीलाधर अधिकारी सुमन धिताल

- सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने अवधि
सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम (४) बमोजिम	सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ७ ले तोकेको अवधिभित्र

७. निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

प्राप्त निवेदनहरु जिम्मेवार अधिकारीले हेरी सम्बन्धित महाशाखा र शाखामा आवश्यक कारवाहीको लागि पठाइने र शाखा प्रमुखबाट प्रचलित कानून एवम् स्वीकृत कार्यविधि बमोजिम कारवाही प्रक्रिया अगाडि बढाइने।

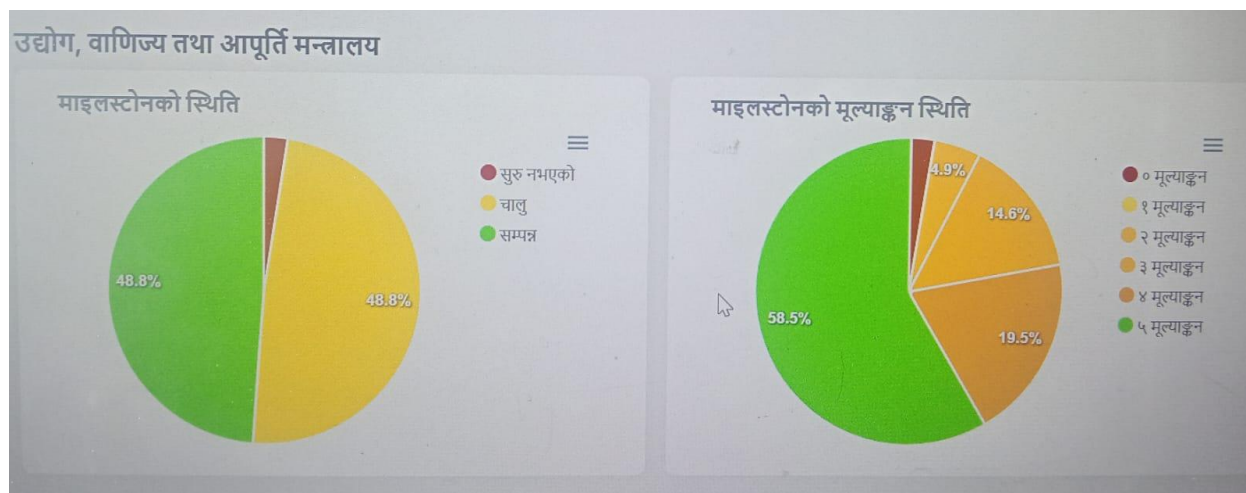
८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:

सचिव श्री कृष्णबहादुर राउत

सचिव श्री गोविन्दबहादुर कार्की

९. सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कामको विवरण

माइलस्टोनको प्रगति

मन्त्रालय तथा अन्तर्गतका निकायबाट हासिल आ.व. २०८१/८२ को तेस्रो त्रैमासिकसम्म हासिल भएका प्रमुख उपलब्धिहरू

उद्योगतर्फ सम्पादित प्रमुख कार्यहरू

- स्थानीय तह (गाउँपालिका/नगरपालिका) सँगको सहकार्यमा उद्यमशीलता प्रवर्द्धन र प्रविधि सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको,
- ७५३ स्थानीय तहमा गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको।
- अति विपन्न, सीमान्तकृत, लोपोन्मुख र अपाङ्ग तथा एकल महिलाका लागि सीप विकास, उद्यमशीलता, लेखा, लेबलिङजस्ता विकास तथा प्रविधि सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन।
- स्टार्टअप उद्यम कर्जा कार्यक्रम सञ्चालनका २०८२ वैशाखसम्म ५०० परियोजनालाई कर्जा सिफारिश गर्ने अन्तिम तयारी रहेको।
- औद्योगिक व्यवसाय विकास प्रतिष्ठान परिसरमा उद्यम सम्बर्द्धन केन्द्र (Business Incubation Center) स्थापना।
- २६२ जनालाई व्यवसाय सम्बर्द्धन केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालनसम्बन्धी अभिमुखीकरण र ४६ जनालाई उद्यमशीलता विकास प्रशिक्षक प्रशिक्षण (TOT) तालिम प्रदान।

- निर्माणका कार्य भइरहेको ।
- घोषणा भएका औद्योगिक ग्राममध्ये थप कार्य गर्न अनुगमन गरी कार्यविधिवमोजिम थप रकम हस्तान्तरण गरिएको ।
- मोतिपुर औद्योगिक क्षेत्रमा रहेको विवादरहित जग्गा (सेक्टर बि र सेक्टर ई.) को नापजाँच र डीमार्केशन र लक्ष्मीपुर औद्योगिक क्षेत्रको चार किल्ला एकीन गर्न ड्रोन सर्भे गर्ने कार्य सम्पन्न ।
- दमक औद्योगिक क्षेत्रलाई सार्वजनिक निजी साझेदारी (PPP Model) को अवधारणाबमोजिम निर्माण एवम् लिजसम्बन्धि तयारी पूरा गरी थप सम्झौताका लागि लगानी बोर्डसँग समन्वय भइरहेको,
- शक्तिखोर औद्योगिक क्षेत्रको रुख छपान र नम्बरिङ्ग कार्यको लागत अनुमान स्वीकृति प्रक्रियामा रहेको र दैजी र मयुरधाप औद्योगिक क्षेत्रमा वातावरणीय अध्ययनका लागि सूची तयार गर्ने र समन्वयका कार्य भइरहेको ।
- पाँचखाल र सिमरा (ब्लक बी. र सी.) विस्तार विशेष आर्थिक क्षेत्रलाई सार्वजनिक निजी साझेदारी मोडलमा सञ्चालन गर्ने प्रस्ताव म.प.बाट स्वीकृति ।
- भैरहवा विशेष आर्थिक क्षेत्र धेरैजसो ब्लकहरू पूर्णतः सञ्चालनमा आएको ।
- दैलेखमा पेट्रोलियम पदार्थको ४०१३ मि. अन्वेषणात्मक ड्रिलिङ्ग कार्य पूरा गरी थप अध्ययनका लागि चीन सरकारसँग समन्वय भइरहेको ।
- खनिज अन्वेषण तथा पूर्वाधार विकासको लागि भौगर्भिक नक्शा अपडेट तथा भेरिफिकेशन फिल्ड कार्य भइरहेको, खास खनिज प्रवर्द्धन कार्यका लागि प्राप्त प्रस्तावमध्ये ५ वटासँग सम्झौता सम्पन्न भएको (चुनदुङ्गा ३, सुन १, फलाम १) ।
- बझाङ्ग र बैतडी जिल्लामा (फोस्फोराईट) को भौगर्भिक अन्वेषण, उदयपुरमा (चुनदुङ्गा) अन्वेषणको फिल्ड कार्य सम्पन्न, साथै, तनहुँमा (डोलोमाईट) अन्वेषण फिल्ड कार्य भइरहेको ।
- धौवादी र दुर्लुङ्गा क्षेत्रको खानी योजना (Mining Scheme) तयार गरिएको ।
- धौवादी फलाम खानी तथा प्रशोधन प्लान्ट (Beneficiation Plant) र फलाम/स्टिल उत्पादन उद्योगको जोखिम मूल्याङ्कन विश्लेषण (Risk Assessment Analysis) गर्न Inception प्रतिवेदन प्राप्त भएको ।
- साइस्मिक स्टेशन, जि.पि.एस स्टेशनहरूको नियमित रुपमा तथ्याङ्क प्रोसेसिङ्ग तथा सूचना प्रवाह भइरहेको ।
- नेपाल एन्क्रिडेसन सेन्टर स्थापना भई संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको प्रतिवेदन तयारी गरिएको र प्रत्यायन नियमावलीको मस्यौदा सम्बन्धमा राय/सहमतिका लागि अर्थ मन्त्रालयमा पठाइएको ।
- ह्युमपाइपसम्बन्धी गुणस्तर निर्धारण गरिएको साथै नेपाल गुणस्तर परिषद् बाट वस्तु तथा परीक्षण विधिसहित ४१ वटा नेपाल गुणस्तर स्वीकृत भइसकेको ।

- गुणस्तर परीक्षण प्रयोगशाला सुदृढीकरण गर्न सुन नापजाँच गर्ने मेशिन खरिद अन्तिम चरणमा रहेको ।
- अक्सिजन, हाइड्रोजन र नाइट्रोजन ग्याँसको सिलिन्डरमा लगाइने रंगसम्बन्धि मापदण्डको मस्यौदाको तयारी भइरहेको ।
- द्विपक्षीय लगानी सम्झौता (BIA) को स्वीकृत Framework अनुसार कतारसँग द्विपक्षीय लगानी सम्झौता (BIA) को लागि समन्वय भइरहेको ।
- तीनै तहका सरकारबीच उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्रका अधिकार र सवालहरूका विषयमा समन्वय र सहकार्य गर्न विषयगत समितिको बैठक सम्पन्न भएको ।

वाणिज्यतर्फ सम्पादित प्रमुख कार्यहरू

- बिमस्टेक व्यापारसम्बन्धी पूरक सम्झौताको मस्यौदाउपर नेपालको तर्फबाट आवश्यक राय/सुझाव प्रस्तुत ।
- हाल नेपालका १३१ उद्योगहरूले बिआईएस प्रमाण पत्र प्राप्त गरेको, अन्य केही वस्तुहरू (फुटवयर, सिमेन्ट) को बिआईएस प्रमाणको प्राप्तिमा सहजीकरण गर्न भारतीय पक्षसँग विभिन्न तहमा छलफल भएको ।
- नेपालको चीन, गणतन्त्र कोरिया तथा अष्ट्रेलियासँग द्विपक्षीय व्यापार तथा लगानीसम्बन्धी फ्रेमवर्क सम्झौता सम्पन्न भएको ।
- नेपाल भारतबीचको द्विपक्षीय व्यापारसम्बन्धी अन्तर सरकारी समिति (IGC) को बैठक काठमाडौँमा (२०८१, पुस २६ र २७ मा) सम्पन्न ।
- अमेरिकासँग व्यापार तथा लगानी सम्झौताअन्तर्गत **TIFA Council** मा बैठक (सेप्टेम्बर १६) सम्पन्न ।
- Nepal-China Coordination Mechanism on Border Trade and Cooperation को दोश्रो बैठक सम्पन्न ।
- भारत सरकारले चिनी, चामल, गहुँको निकासीमा रोक लगाएको सन्दर्भमा मन्त्रालयको पहलमा नेपालको लागि चामल ९५,००० मे.टन, चिनी २५,००० मे.टन., र गहुँ २ लाख मे. टन. कोटा प्राप्त ।
- नेपाल चीनबीच व्यापार सहजीकरणका सन्दर्भमा संखुवासभाको खाँदबारी, सिन्धुपाल्चोकको तातोपानी, रसुवाको टिमुरे र मुस्ताङको कोरलामा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न ।

- दोधरा- चाँदनीमा एकीकृत जाँच चौकी निर्माणका लागि रुख कटानको कार्य भैरहेको र भारतीय पक्षले उक्त एकीकृत जाँच चौकी निर्माणका लागि टेन्डर मूल्याङ्कन गरिरहेकोले तुरुन्तै निर्माण कार्य शुरू हुने अवस्थामा रहेको।
- भैरहवामा एकीकृत जाँच चौकी र रसुवाको टिमुरेमा निर्माणाधिन कार्य अन्तिम चरणमा रहेको।
- **The WTO Agreement on Fisheries Subsidies** अनुमोदन गर्न सन्धि सम्पन्न गर्नेसम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ बमोजिम अध्ययन टोली गठन भई विस्तृत अध्ययन अन्तिम चरणमा रहेको,
- **Trade Policy Review** को क्रममा सरोकारवाला निकायहरूको सहभागितामा **WTO** सचिवालयबाट उठान गरिएका प्रश्नहरूको जवाफ तयार गरी **Government Report** को मस्यौदा तयार भैरहेको,
- **WTO** मा पठाउन बाँकी २३ वटा **Notification** (सन् २०१५ देखी हालसम्मका गरी) **WTO** मा पठाएको,
- २०८१ चैत्र २० देखि २२ सम्म **WTO** को विज्ञ तथा प्रतिनिधिहरूको उपस्थितिमा सरोकारवाला निकायहरूको सहभागितामा **Trade in Service** सम्बन्धि कार्याशाला सम्पन्न भएको ।
- **WTO** सँग निरन्तर समन्वय गरी क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन भएका जस अन्तर्गत-
- Sanitary and phytosanitary measures (SPS), Technical Barriers to Trade (TBT) (मिति २०८१ मङ्सिर १९ देखि २१ मा) सम्पन्न।
- Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPs) सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्याशाला (मिति २०८१ माघ १ देखि ३ मा)सम्पन्न भएको।

आपूर्ति तथा उपभोक्ता हिततर्फ:

- आपूर्तिसम्बन्धी विद्यमान कानूनहरूमा पुनरावलोकन तथा उपभोक्ता हित सम्बन्धमा (जनकपुर, हेटौँडा, विराटनगर र वीरेन्द्रनगरमा) अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको,
- वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभागमा दर्ता भएका फर्म/कम्पनीहरूसँग सम्बन्धित काठमाडौँ, उपत्यकाका अभिलेख हस्तान्तरण भइसकेको र अन्य जिल्लाहरूमा हस्तान्तरणको क्रममा रहेको,
- मोतिहारी-अमलेखगञ्ज (MAPII) पेट्रोलियम पाइपलाइन आयोजना सम्पन्न भई उक्त पाइपलाइनबाट डिजेलको साथसाथै पेट्रोलसमेत आयात सुरु भएको,
- खाद्य तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडबाट धान चामलको खरिद उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि भै सार्क खाद्य सुरक्षा र राष्ट्रिय खाद्य सुरक्षा बैंकमा आवश्यक परिमाणमा खाद्यान्न मौज्दात रहेको।

- २०८१ चैत्र २ गतेदेखि काठमाडौं उपत्यकाका लागि त्रिपुरेश्वरमा उपभोक्ता अदालत गठन भै कार्य प्रारम्भ भएको
- त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलमा रहेको हवाई इन्धन डिपो स्थानान्तरण गर्ने जग्गामा माटो पुर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको र उक्त आयोजनाको DPR तयार गर्ने कार्य त्रि. वि. इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानबाट भैरहेको।
- पोखरा विमानस्थलमा ३,६०० कि.लि. क्षमताको हवाई इन्धन भण्डारण गृह निर्माणको ८० प्रतिशत काम सम्पन्न भएको,
- सिलुगुडी-झापा (५० कि.मि.) र अमलेखगञ्ज-लोथर (६२ कि.मि.) पाइपलाइन निर्माण एवम् झापा र लोथरमा Greenfield Terminal निर्माण कार्य प्रारम्भ गर्न B to B सम्झौता सम्पन्न भई Detailed Project Report तयार हुँदै गरेको।
- कर्णाली र सुदुरपश्चिमका २० स्थानीय तहहरूसँगको समन्वयमा रैथाने बाली र स्थानीय उत्पादनको प्रवर्द्धन गर्न खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीबाट ७२ वटा पालिकासँग सम्झौता भएको।
- खाद्य सम्प्रभूतामा योगदान पुऱ्याउन ३.७४ मे.टन रैथाने बाली खरिद गरिएको, स्थानीय तहमा सहकारीमार्फत सहूलियत मूल्यमा ४०.९८ मे.टन खाद्यान्न बिक्री वितरण भएको।
- कर्णाली प्रदेशका ५ जिल्ला (कालीकोट, हुम्ला, जुम्ला, मुगु र डोल्पा) मा प्रति जन्म र मरणमा निःशुल्क खाद्यान्न उपलब्ध गराउने कार्यक्रमअन्तर्गत २९.०७ मे.ट खाद्यान्न निःशुल्क वितरण भएको।
- खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीबाट ६३ स्थान र साल्ट ट्रेडिङ लिमिटेडबाट उपत्यकाका ९ स्थान तथा ३ मोबाईल भ्यानका बिक्री कक्षबाट चाडपर्व लक्षित सुपथ मूल्य पसल सञ्चालन गरिएको।

१०. सूचना अधिकारी, प्रवक्ता, सहायक प्रवक्ता, गुनासो सुन्ने

अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद

सूचना अधिकारी	प्रवक्ता	गुनासो सुन्ने अधिकारी	प्रमुख
रमिला भण्डारी	जितेन्द्र बस्नेत	रमेश अधिकारी	कृष्ण बहादुर राउत सचिव (उद्योग)
उपसचिव	सहसचिव	उपसचिव	
bhandari.ramila@gmail.com			

			krishnaraut78@gmail.com गोविन्द बहादुर कार्की gbkarkee@hotmail.com सचिव (वाणिज्य तथा आपूर्ति)
--	--	--	---

११. आम्दानी खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरणः

वित्तीय प्रगति

बउशि	बउशिनं	वार्षिक बजेट रू. हजारमा	विनियोजन		प्रगति %		
			चालू	पुजीगत	चालू	पुँजिगत	कूल
उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	१३३२०१३	२८,३६१.३०	५३२,५३०.००	१९,९९३.९०	८.८२	२.८७	८.६२

१२. ऐन, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिकाको अद्यावधिक सूची:

- राष्ट्रिय स्टार्टअप उद्यम नीति, २०८१
- राष्ट्रिय बौद्धिक सम्पत्ति नीति, २०७३
- व्यापार लजिष्टिक्स नीति, २०७९
- राष्ट्रिय खनिज नीति, २०७४
- वाणिज्य नीति, २०७२
- विदेशी लगानी नीति, २०७१
- आपूर्ति नीति, २०६९
- औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६
- विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५
- नेपाल एजेन्सी ऐन, २०१४
- सेफगार्ड्स, एन्टी-डम्पिङ्ग तथा काउन्टरभेलिङ्ग ऐन, २०७६
- प्रत्यायन ऐन, २०७९
- नेपाल गुणस्तर (प्रमाण- चिन्ह) ऐन, २०३७
- निकासी पैठारी (नियन्त्रण) ऐन, २०१३
- खानी तथा खनिज पदार्थ ऐन, २०४२
- कम्पनी ऐन, २०६३
- प्राइभेट फर्म रजिष्ट्रेशन ऐन, २०१४
- विशेष आर्थिक क्षेत्र ऐन, २०७३
- स्टान्डर्ड नाप र तौल ऐन, २०२५
- स्टान्डर्ड नाप र तौल (मोहरबन्द प्याकेज) नियमावली, २०७६
- सेफगार्ड्स, एन्टी-डम्पिङ्ग तथा काउन्टरभेलिङ्ग नियमावली, २०७७
- वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६४

- श्रम नियमावली, २०५०
- विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण नियमावली, २०७७
- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
- लगानी बोर्ड नियमावली, २०६९
- मालसामानको बहुविधिक ढुवानी नियमावली, २०६६
- प्राइभेट फर्म रजिष्ट्रेशन नियमावली, २०३४
- प्रतिलिपि अधिकार नियम, २०६१
- निकासी पैठारी नियमहरू, २०३४
- नेपाल गुणस्तर (प्रमाणचिन्ह) नियमावली, २०४०
- खानी तथा खनिज पदार्थ नियमावली, २०५६
- औद्योगिक व्यवसाय नियमावली, २०७८
- उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०७६
- अध्यागमन नियमावली, २०५१
- आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४
- स्टार्टअप उद्यम कर्जा सञ्चालन कार्यविधि, २०८१,
- उद्यम सम्बर्द्धन केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१
- लघु, घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यविधि, २०८०
- प्रधानमन्त्री नेपाली उत्पादन तथा उपभोग अभिवृद्धि कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८१
- सार्वजनिक निकायका कार्यकारी प्रमुखको छनौट तथा सिफारिस सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- विशेष आर्थिक क्षेत्र प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशक सिफारिस सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- शहिदका परिवारलाई नेपाल आयल निगम लिमिटेडको पेट्रोलियम पदार्थको विक्रेता नियुक्त गर्दा र टैंक ट्रक राख्न अनुमति प्रदान गर्दा सहूलियत दिने सम्बन्धी कार्यविधि, २०६७
- लघु, घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन तालिम कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७७

- राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त योजनाको लागि राष्ट्रिय वन क्षेत्र प्रयोग गर्ने सम्बन्धि मापदण्ड सहितको कार्यविधि, २०७६
- नेपाल पारबहन तथा गोदाम व्यवस्था कम्पनी लिमिटेडको महाप्रबन्धकको छनौट तथा सिफारिस सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिको कार्यकारी निर्देशकको छनौट तथा सिफारिस सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- नेपाल खाद्य संस्थानको महाप्रबन्धकको छनौट तथा सिफारिस सम्बन्धी कार्यविधि-२०७५
- निर्यातमा अनुदान प्रदान गर्ने सम्बन्धी (दोश्रो संशोधन) कार्यविधि, २०७९
- निर्यातमा अनुदान प्रदान गर्ने सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७६
- निर्यातमा अनुदान प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- गुनासो सुनुवाई संयन्त्र (GRM) कार्यविधि
- औद्योगिक पूर्वाधार संरचना निर्माण तथा सोधभर्ना सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९
- कार्यस्थलमा आधारित रोजगारमुलक प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७९
- औद्योगिक पूर्वाधार संरचना निर्माण तथा सोधभर्ना सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७९
- औद्योगिक ग्राम घोषणा तथा संचालन सम्बन्धी कार्यविधि
- औद्योगिक ग्राम घोषणा तथा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ (पहिलो संशोधन)
- उत्पत्तिको प्रमाण पत्र जारी गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७
- सार्वजनिक निकायमा स्वदेशी वस्तुको उपयोग गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका २०८१
- बजार अनुगमन निर्देशिका २०७९
- गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७७
- गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका २०७० तेस्रो संशोधन २०७५
- उपभोक्ता जागरण कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७४

- उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय सम्बद्ध सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीको नियुक्ति र मनोनयन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८